

Afgørelser – Reg. nr.: 00592.02

Fredningen vedrører: Vedsted Sø

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet   20-05-1988

Fredningsnævnet   23-06-1986

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

Overfredningsnævnets afgørelse

af 20. maj 1988

om fredning af Rygbjerg og Vedsted søer
med omgivelser i Vojens Kommune, Sønder-
jyllands Amt, (sag nr. 2681/86).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nordlige Fredningskreds har ved kendelse af 23. juni 1986 bestemt fredning efter naturfredningslovens kapitel III af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser i Vojens Kommune, ialt ca. 158 ha. Fredningen omfatter helt eller delvis 17 ejendomme (løbenumre). Fredningssagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening i 1981.

Fredningsnævnets kendelse er i medfør af naturfredningslovens § 25 forelagt Overfredningsnævnet til efterprøvelse.

Hele fredningsområdet er landzone. Omkring to tredjedele af området er omfattet af almindeligt gældende beskyttelsesregler i naturfredningslovens (§ 43 om vådområder samt §§ 47 a og 53 om en beskyttelseslinie omkring henholdsvis søer og fortidsminder). Godt 20 ha er tillige omfattet af særlige fredningsbestemmelser pålagt i 1938, 1949, 1950 og 1951.

De fleste af de ankende ejere har ønsket fredningsbestemmelserne ændret, så de bliver mindre restriktive for landbrugsdriften. Det gælder særligt fredningens påbud om en hævning af vandstanden i Præstegårdsmosen og Bansø. Endvidere bør fredningen ikke indeholde bestemmelser om markmøddinger og ensilagestakke m.v., idet sådanne forhold nu er reguleret tilfredsstillende ved almindeligt gældende bestemmelser i medfør af miljøbeskyttelsesloven.

Ejeren af den vestligst beliggende ejendom i fredningsområdet har ønsket områdets afgrænsning mod vest ændret, og ejeren af Rygbjerg sø har ønsket forskellige ændringer af fredningsbestemmelserne om sejladssø på søen.

Vedsted Menighedsråd har under Overfredningsnævnets besigtigelse og med tilslutning af Stiftsøvrigheden ønsket, at fredningen ikke skal være til hinder for opførelse af 4-5 ældreboliger på den østlige del af matr.nr. 34 Vedbøl, Vedsted.

Sønderjyllands Amtsråd, Naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening har anbefalet, at fredningen gennemføres i det væsentlige som bestemt af Fredningsnævnet. Det er navnlig af stor betydning, at den omhandlede vandstandshævning bliver foretaget, idet Rygbjerg sø ellers ikke vil kunne bevares som en uforurennet og forholdsvis næringsfattig sø. Amtet har frarådet, at Menighedsrådets anmodning bliver efterkommet.

I sagens behandling har deltaget 8 af Overfredningsnævnets 10 medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Det tiltrædes, at der fastsættes fredningsbestemmelser efter naturfredningslovens kapitel III for Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser. Fredningsformålet gør det ikke påkrævet, at fredningen omfatter matr.nr. 26 Arnitlund, Vedsted, i den udstrækning, som Fredningsnævnet har bestemt, og til delvis imødekomme af ejerens ønske kan

yderligere ca. 8 ha af ejendommen udgå af fredningen. Det bemærkes herved, at landskabelige hensyn vel taler imod, at der foretages råstofindvinding på arealet, men dette kan hindres ved Amtsrådets afgørelse i medfør af råstofloven.

Overfredningsnævnet kan i øvrigt tiltræde fredningsområdets afgrænsning.

Om fredningens indhold bemærkes:

Der bør foretages foranstaltninger med henblik på at forbedre tilstanden af Rygbjerg sø, selv om dette vil begrænse mulighederne for landbrugsmæssig udnyttelse af de omliggende arealer. Det tiltrædes, at denne naturgenopretning sikres gennemført ved påbud efter naturfredningslovens § 18, stk. 4, til Sønderjyllands Amtsråd om at lukke, henholdsvis ændre afløbene fra Præstegårdsmosen og Bansø til Rygbjerg sø.

Efter indholdet af Miljøministeriets bekendtgørelse om husdyrgødning og ensilage m.v. (bekendtgørelse nr. 668 af oktober 1987) findes der ikke tilstrækkelig anledning til, at fredningen skal indholde bestemmelser om naturmøddinger og ensilagestakke m.v., men de særlige fredningsbestemmelser om udbringelse af husdyrgødning må opretholdes, for at den tilstræbte beskyttelse af Rygbjerg og Vedsted søer kan opnås.

Også i enkelte andre henseender bør fredningsbestemmelserne ændres til delvis imødekomme af ejernes ønsker, således som det fremgår af de nedenfor fastsatte bestemmelser.

På det foreliggende grundlag er det ikke muligt for Overfredningsnævnet at tage stilling til, om der kan tillades opførelse af bebyggelse på matr.nr. 34 Vedbøl, Vedsted. Spørgsmålet må vurderes også på baggrund af Kommunens byplanlægning og må derfor, når spørgsmålet bliver aktuelt, forelægges for Fredningsnævnet til behandling efter reglerne i naturfredningslovens § 34 eller § 34 a.

Idet Fredningsnævnets kendelse af 23. juni 1986 ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det ca. 150 ha store område, som er afgrænset på kortet der hører til Overfredningsnævnets

afgørelse (fredningskortet), og som helt eller delvis omfatter de på vedhæftede fortegnelse anførte matrikelnumre:

Bestemmelser

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforureneede, næringsfattige vådområder og sikre, at oltidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 11.

§ 3. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

§ 4. Beplantning.

Uden for eksisterende haver må der ikke foretages tilplantning med træer og buske.

Der må ikke plantes nye læhegn, men bestående læhegn må genplantes, når det sker med løvfældende træer eller buske af dansk oprindelse.

Genplantning af bevoksningerne på matr.nr. 84 og 130 Høgelund,

Vedsted, skal ske med løvfældende træer eller buske af dansk oprindelse.

§ 5. Afvanding og vandindvinding.

Udyrkede arealer, herunder vådområder, må ikke yderligere afvandes.

Der må ikke foretages vandindvinding, der sænker vandstanden i Rygbjerg og Vedsted søer. Dette forbud er dog ikke til hinder for, at en før 23. juni 1986 meddelt tilladelse efter vandforsyningsloven til vandindvinding kan udnyttes i den resterende del af tilladelsens gyldighedsperiode.

§ 6. Særlige bestemmelser om Rygbjerg og Vedsted søer.

På hver sø må der kun sejles med indtil 4 robåde eller sejljoller. Windsurfing er ikke tilladt.

Der må kun forefindes bade- og badebroer i følgende omfang:

1. I Rygbjerg sø ud for matr.nr. 81 Vedbøl, Vedsted, indtil 4 simple lave træbroer med eventuelt rækværk. Bro længden fra søbred må ikke overstige 5 m.
2. I Vedsted sø ud for matr.nr. 128 Vedbøl, Vedsted, en offentlig tilgængelig badebro med højst 2 tværgående broer. Bro længden fra søbred må ikke overstige 40 m, og ingen af de tværgående broer må være længere end 20 m.

§ 7. Arealernes drift iøvrigt.

Udyrkede arealer, herunder vådområder, må ikke opdyrkes.

Der må ikke ledes spildevand til vådområderne, herunder til vandløb i fredningsområdet.

Der må ikke gødskes eller sprøjtes med insekt- og ukrudtsbekæm-

pelsesmidler hverken på udyrkede arealer eller på skovarealerne, der støder op til Rygbjerg og Vedsted søer, eller inden for en afstand af 10 m fra disse søers bredder. Sprøjtning med insektbekæmpelsesmidler er dog tilladt ved akutte insektangreb på kreaturer.

Der må ikke udbringes husdyrgødning på arealer, der ligger inden for en afstand af 50 m fra Rygbjerg og Vedsted søer. I perioden 1. december - 15. marts og iøvrigt i perioder med frost eller sne må der heller ikke udbringes husdyrgødning på arealer med fald mod søerne; disse arealer er særligt afgrænset på fredningskortet.

Naturen må ikke forurenes ved henlæggelse af affald.

§ 8. Vejanlæg.

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages regulering af bestående veje. Dette forbud gælder ikke veje, der er nødvendige for land- og skovbrugsdriften, og som følger det naturlige terræn.

§ 9. Bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og transformerstationer. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags- og lossepladser.

Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

Fredningsnævnet kan tillade, at kirkegården omkring Vedsted Kirke udvides ind på den nordlige del af matr.nr. 130 Vedbøl, Vedsted, hvis hensynet til at sikre Vedsted sø som et uforurennet vådområde ikke taler afgørende imod. Arealet, der medgår til kirkegårdsudvidelsen, udgår af fredningen, når udvidelsen er gennemført.

§ 10. Naturpleje.

Det pålægges Sønderjyllands Amtsråd inden 2 år at lade udføre følgende foranstaltninger:

1. Afløbet fra Bansø til Rygbjerg sø hæves ca. 60 cm ved 2 overløbsbygværker, som anbringes henholdsvis ca. 30 m og ca. 140 m opstrøms udløbet i Rygbjerg sø i henholdsvis kote 42,15 m DNN og kote 42,17 m DNN.
2. Afløbet fra Præstegårdsmosen på matr.nr. 11 Vedbøl, Vedsted, til Rygbjerg sø lukkes.
3. Til opsamling af vejvand fra Skovbyvej anlægges et regnvandsbassin i den del af fredningsområdet, som ligger øst for Skovbyvej, om fornødent efter yderligere arealerhvervelse. Bassinet omgives af løvfældende træer af dansk oprindelse.

Det pålægges Amtsrådet at vedligeholde de ovennævnte foranstaltninger og forestå driften af regnvandsbassinet.

Sønderjyllands Amtsråd har ret til at anbringe en belufter i både Rygbjerg sø og Vedsted sø med det formål, at de iltfri bundlag bliver tilført ilt om sommeren.

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands Amtsråd i øvrigt ret til uden udgift for vedkommende ejere at lade udføre naturpleje på udyrkede arealer, herunder vådområder. Enhver sådan plejeforanstaltning skal dog være enten tiltrådt af ejeren eller godkendt af Fredningsnævnet.

§ 11. Dispensationer.

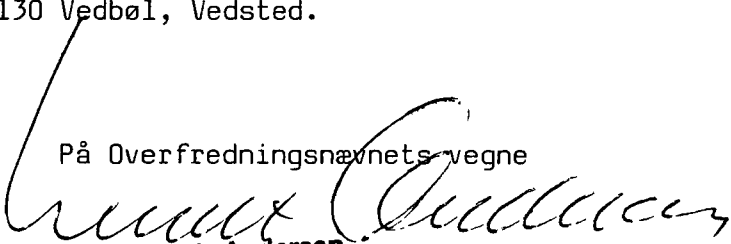
En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

§ 12. Ophævelse af tidligere fredninger.

Følgende fredningskendelser og -deklARATIONER m.v. ophæves:

1. Fredningsnævnets kendelse af 23. april 1938 vedrørende en del af matr.nr. 40 Vedbøl, Vedsted.
2. Overfredningsnævnets kendelse af 3. december 1949 vedrørende nu matr.nr. 12, 16, 27, 49 og 83 Høgelund Vedsted og del af matr.nr. 34 Vedbøl, Vedsted.
3. Deklaration tinglyst den 22. december 1950 på matr.nr. 31 Vedbøl, Vedsted.
4. Deklaration tinglyst den 13. juli 1951 på matr.nr. 32, 34, 40 og 130 Vedbøl, Vedsted.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

bop

F O R T E G N E L S E

over

matrikelnumre, der er berørt af Overfredningsnævnets afgørelse af 20. maj 1988 om fredning af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser i Vojens Kommune, Sønderjyllands Amt (sag nr. 2681/86).

Af Abkær, Vedsted:

Matr.nr. 20.

Af Arnitlund, Vedsted:

Matr.nr. 26 og 43.

Af Høgelund, Vedsted:

Matr.nr. 7, 12, 16, 27, 31, 49, 83, 84, 95, 130 og 201.

Af Vedbøl, Vedsted:

Matr.nr. 9, 16, 17, 20, 31, 34, 40, 81, 82, 103, 109, 127, 128, 129, 130, 132, 139, 149 og 168.

Overfredningsnævnets afgørelse

af 20. maj 1988

om erstatning i anledning af fredningen af Ryg-
bjerg og Vedsted søer med omgivelser i Vojens Kom-
mune, Sønderjyllands Amt (sag nr. 2681/86).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nordlige Fredningskreds har ved kendelse af 23. juni 1986 fastsat erstatningen i anledning af den samtidig besluttede fredning af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser. Erstatning er tilkendt ejerne af 14 ejendomme med ialt 252.270 kr.

Fredningsnævnet har tilkendt erstatning efter en grundtakst på 800 kr. pr. ha, som er beliggende i fredningsområdet, dog ikke for vådområder omfattet af naturfredningslovens § 43, for fredskovspligtige arealer og for arealer i offentligt eje, og dog kun med 400 kr. pr. ha for arealer, der er omfattet af naturfredningslovens §§ 47 a og 53 (beskyttelseslinierne omkring søer og fortidsminder). Ud over de således beregnede beløb har Fredningsnævnet tilkendt erstatning med 22.500 kr. pr. ha eng og 15.000 kr. pr. ha granskov, der berøres af den ved fred-

ningen påbudte vandstandshævning, idet handelsværdien af disse arealer herved er skønnet at være henholdsvis 30.000 kr og 20.000 kr. pr. ha. Den efter grundtaksten beregnede erstatning er endvidere forhøjet med 400 kr. pr. ha for arealer, der er berørt af forbudet mod markmøddinger, og 6.000 kr. pr. ha. for arealer, der er berørt af forbudet mod udbringelse af husdyrgødning. Der er fastsat et mindstebeløb på 500 kr. pr. ejendom (løbenummer) i privat eje.

Fredningsnævnets erstatningstilkendelser er i medfør af naturfredningslovens § 25 forelagt Overfredningsnævnet til efterprøvelse og er tillige påklaget til Overfredningsnævnet af 12 ejere repræsenteret af Fælleslandboforeningen for Nordslesvig og Landskontoret for Landboret.

De ankende ejere har påstået grundtaksten forhøjet til 1.200 kr. pr. ha og herved påberåbt sig, at fredningssagen er rejst allerede i 1981. Grundtaksten bør også anvendes på arealer omfattet af naturfredningslovens § 43, stk. 2 (bortset fra søerne), idet disse vådområder har været udnyttet til græsning, og mindstebeløbet til en ejer påstås forhøjet til 1.000 kr.

De ankende ejere har endvidere påstået en forhøjelse af de beløb, som Fredningsnævnet har tilkendt som tillæg til grundtaksten. De arealer, der vil blive berørt af vandstandshævningen, bliver helt uanvendelige til landbrugsdrift, og værdiforringelsen af disse arealer er derfor 30.000 kr. pr. ha svarende til det beløb, hvortil Fredningsnævnet med rette har anslået deres handelsværdi. For de arealer, som omfattes af gødningsrestriktioner i perioden 1. december - 15. marts, påstås tillægget forhøjet til 4.000 kr. pr. ha, idet anvendelse af staldgødning på disse arealer vil blive næsten udelukket. For de arealer, hvortil der overhovedet ikke må udbringes husdyrgødning, påstås tillægget forhøjet til 10.000 kr. pr. ha, idet forbudet medfører et ekstra forbrug af handelsgødning på disse arealer og får driftsmæssige konsekvenser for bedrifterne med husdyr.

Der påstås dernæst tilkendt en særlig erstatning for forbudet mod gødskning og sprøjtning i et 10 m bredt bælte langs søerne. Disse a-

realer vil miste størstedelen af deres værdi, og erstatningstillægget påstås fastsat til 24.000 kr. svarende til 80 % af arealernes handelsværdi.

I sagens behandling har deltaget 8 af Overfredningsnævnets 10 medlemmer.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Ved anden afgørelse af dags dato har Overfredningsnævnet tiltrådt den omhandlede fredning med en enkelt ændring af fredningsområdets afgrænsning og nogle ændringer af fredningsbestemmelsernes indhold.

Det tiltrædes, at erstatning tilkendes private ejere efter en grundtakst med varierende tillæg i anledning af særligt byrdefulde fredningsbestemmelser.

Grundtaksten bør forhøjes til 1.000 kr. pr. ha, dog kun 500 kr. pr. ha for arealer, som er omfattet af naturfredningslovens § 47 a og/eller § 53. Det tiltrædes, at der ikke tilkendes erstatning efter grundtaksten for arealer, som er omfattet af naturfredningslovens § 43, for fredskovspligtige arealer og for tidligere fredede arealer. Det tiltrædes endvidere, at mindstebeløbet til en ejer fastsættes til 500 kr.

Overfredningsnævnet kan give ejerne medhold i, at den påbudte vandstandshævning kan fremkalde et større tab for ejerne, end Fredningsnævnet har antaget.

Det må således lægges til grund, at de arealer, der berøres af vandstandshævningen, og som ikke har været omfattet af naturfredningslovens § 43, stk 2, samt yderligere ca. 0,5 ha af ejendommen under lb.nr. 2 ikke længere vil kunne udnyttes landbrugsmæssigt. Erstatningen vedrørende disse arealer bør derfor - som påstået af ejerne - fastsættes til arealernes fulde handelsværdi. Denne handelsværdi kan imidlertid ikke ansættes til et større beløb end 25.000 kr. pr. ha.

Når erstatningen således tilkendes med 25.000 kr. pr. ha, kan der ikke tillige tilkendes erstatning efter grundtaksten for så vidt angår disse arealer.

Vandstandshævningen vil også berøre arealer, der er omfattet af naturfredningslovens § 43, og som i dag er uden vandspejl. For disse arealer findes erstatningen at burde fastsættes til 1.500 kr. pr. ha.

Overfredningsnævnet kan endvidere give ejerne medhold i, at gødnings- og sprøjtningsforbudet i et 10 m bredt bælte langs Rygbjerg og Vedsted søer må medføre et særligt erstatningstillæg. Tillægget kan imidlertid ikke fastsættes til et større beløb end 6.000 kr. pr. ha svarende til halvdelen af den anslåede handelsværdi af disse sønære arealer.

Miljøministeriets bekendtgørelse af 24. januar 1986 indeholder forskrifter, der sigter på at begrænse forurening og gener fra produktion, opbevaring og anvendelse af husdyrgødning, ensilage m.v. Forbudet mod udbringelse af husdyrgødning på et yderligere 40 m bredt bælte langs søerne kan i betragtning af bekendtgørelsens almindeligt gældende bestemmelser ikke begrunde et erstatningstillæg af den størrelse, som Fredningsnævnet har tilkendt. Dette erstatningstillæg findes at måtte nedsættes til 2.500 kr. pr. ha.

Bestemmelserne i den nævnte bekendtgørelse medfører endvidere, at der ikke kan tilkendes erstatning ud over grundtaksten for de arealer med fald mod søerne, hvorpå der i perioden 1. december - 15. marts og i øvrigt i perioder med frost eller sne ikke må udbringes husdyrgødning.

Overfredningsnævnets ovennævnte beslutninger er truffet enstemmigt, dog at et mindretal på 2 medlemmer har stemt for, at der ikke tilkendes erstatning efter grundtaksten for så vidt angår arealer omfattet af naturfredningslovens § 47 a og/eller § 53.

Erstatning i anledning af fredningen tilkendes herefter således, idet de beregnede beløb afrundes, og der tages hensyn til stedfundne ejer-

skifter:

Lb.nr. 1, Kristine Schmidt som tidligere e-
jer eller Sv. E. Nielsen som nuværende ejer:

9,8 ha à 1.000 kr. (grundtakst)	9.800 kr.	
4,1 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	2.050 kr.	
1,6 ha à 0 Kr. (§ 43-område)	0 kr.	
0,6 ha à 25.000 kr. (udgår af drift)	15.000 kr.	
16,1 ha ialt	26.850 kr.	
1,4 ha à 1.500 kr. (§ 43-udgår af drift)	2.100 kr.	
0,3 ha à 6.000 kr. (10 m bæltet)	1.800 kr.	
1,0 ha à 2.500 Kr. (40 m bæltet)	2.500 kr.	33.250 kr.

Lb.nr. 2, Helge Larsen:

5,8 ha à 1,000 kr. (grundtakst)	5.800 kr.	
2,4 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	1.200 kr.	
2,4 ha à 0 kr. (§ 43-område)	0 kr.	
1,4 ha à 25.000 kr. (udgår af drift)	35.000 kr.	
12,0 ha ialt	42.000 kr.	
1,6 ha à 1.500 kr. (§ 43-udgår af drift)	2.400 kr.	44.400 kr.

Lb.nr. 3, Jens Hansen:

2,1 ha à 1.000 kr. (grundtakst)		2.100 kr.
---------------------------------	--	-----------

Lb.nr. 4, Vojens Kommune: 0 kr.

Lb.nr. 5, Christian Kjær som tidligere ejer
eller Karl Otto Frank som nuværende ejer:

1,3 ha à 1.000 kr. (grundtakst)	1.300 kr.	
0,6 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	300 kr.	
<hr/>		
1,9 ha ialt	1.600 kr.	1.600 kr.

Lb.nr. 6, Jørgen Hansen:

2,3 ha à 1.000 kr. (grundtakst)	2.300 kr.	
8,0 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	4.000 kr.	
3,5 ha à 0 kr. (tidligere fredet)	0 kr.	
13,8 ha ialt	6.300 kr.	
0,6 ha à 6.000 kr. (10 m bæltet)	3.600 kr.	
2,2 ha à 2.500 kr. (40 m bæltet)	5.500 kr.	15.400 kr.

Lb.nr. 7, Kurt Lynge Kristensen:

4,6 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	2.300 kr.	
0,3 ha à 0 kr. (§ 43 område)	0 kr.	
3,4 ha à 0 kr. (tidligere fredet)	0 kr.	
0,2 ha à 25.000 kr. (udgår af drift)	5.000 kr.	
<hr/>		
8,5 ha ialt	7.300 kr.	
0,3 ha à 1.500 kr. (§ 43-udgår af drift)	450 kr.	
0,5 ha à 6.000 kr. (10 m bæltet)	3.000 kr.	
2,0 ha à 2.500 kr. (40 m bæltet)	5.000 kr.	15.750 kr.

Lb.nr. 8, Jørgen R. Mortensen:

1,3 ha à 1.000 kr. (grundtakst)	1.300 kr.	
0,2 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	100 kr.	
7,5 ha à 0 kr. (tidligere fredet)	0 kr.	
<hr/>		
9,0 ha ialt	1.400 kr.	
0,1 ha à 6.000 kr. (10 m bæltet)	600 kr.	
0,5 ha à 2.500 kr. (40 m bæltet)	1.250 kr.	3.250 kr.

Lb.nr. 9, Brdr. Thomsen A/S stad-
fæstelse af mindstebeløbet

500 kr.

Lb.nr.10, Hertha Jenisch stad-
fæstelse af mindstebeløbet

500 kr.

Lb.nr.11, Vedsted Menighedsråd:

8,2 ha à 1.000 kr. (grundtakst)	8.200 kr.	
13,5 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	6.750 kr.	
10,2 ha à 0 kr. (fredskov/tidligere fredet)	0 kr.	
9,8 ha à 0 kr. (§ 43 område)	0 kr.	
4,6 ha à 25.000 kr. (udgår af drift)	115.000 kr.	
46,3 ha ialt	129.950 kr.	
2,0 ha à 1.500 kr. (§ 43-udgår af drift)	3.000 kr.	
0,4 ha à 6.000 kr. (10 m bæltet)	2.400 kr.	
1,6 ha à 2.500 kr. (40 m bæltet)	4.000 kr.	139.350 kr.

Lb.nr.12, Vedsted Kirke:

0,9 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	450 kr.	
0,4 ha à 0 kr. (tidligere fredet)	0 kr.	
<hr/>		
1,3 ha ialt	450 kr.	
0,3 ha à 2.500 kr. (40 m bæltet)	750 kr.	1.200 kr.

Lb.nr.13, Åge Nielsen som tidligere ejer
eller Niels Lund som nuværende ejer:

4,6 ha à 1.000 kr. (grundtakst)	4.600 kr.	
3,2 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	1.600 kr.	
<hr/>		
7,8 ha ialt	6.200 kr.	
0,6 ha à 2.500 kr. (40 m bæltet)	1.500 kr.	7.700 kr.

Lb.nr.14, Christian Nielsen:

8,0 ha à 1.000 kr. (grundtakst)	8.000 kr.	
1,9 ha à 500 kr. (halv grundtakst)	950 kr.	
0,3 ha à 25.000 kr. (udgår af drift)	7.500 kr.	
<hr/>		
10,2 ha ialt	16.450 kr.	16.450 kr.

Lb.nr.16, Kristian Nissen:

4,9 ha à 1.000 kr. (grundtakst)		4.900 kr.
---------------------------------	--	-----------

Lb.nr.17, Sønderjyllands Amtskommune: 0 kr.

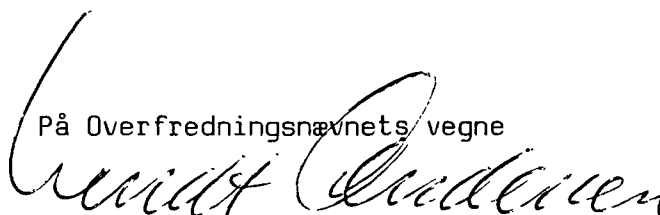
Lb.nr.18, Staten v/Motorvejskontoret: 0 kr.

Erstatningsbeløbene forrentes efter naturfredningslovens § 19, stk. 4, 1. pkt., fra den 23. juni 1986 (datoen for Fredningsnævnets afgørelse) med en årlig rente, der er 1 % højere end den til enhver tid fastsatte diskonto.

Fredningsnævnet har som godtgørelse for sagkyndig bistand tillagt de ejere, der var repræsenteret af Fælleslandboforeningen for Nordslesvig, et samlet beløb på 12.000 kr. I godtgørelse for sagkyndig bistand under sagens behandling for Overfredningsnævnet tillægges der de ejere, som har været repræsenteret af Fælleslandboforeningen for Nordslesvig og Landskontoret for Landboret, et samlet beløb på 5.000 kr., der udbetales til Fælleslandboforeningen. Der tillægges endvidere ejeren under lb.nr. 10 et beløb på 1.500 kr., der udbetales direkte til advokat Peter H. Meyer.

Efter enstemmig beslutning udredes den samlede erstatning på 286.350 kr. med renter og de tilkendte omkostningsbeløb på ialt 18.500 kr. med 75 % af staten og 25 % af Sønderjyllands Amtskommune.

Overfredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålene kan påklages til Taksationskommissionen vedrørende Naturfredning (adr.: Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm) af de ejere, som har indbragt Fredningsnævnets erstatningstilkendelse for Overfredningsnævnet, samt af Miljøministeren og Sønderjyllands Amtsråd. Klagefristen er 4 uger fra den dag, Overfredningsnævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede. Størrelsen af de tilkendte omkostningsbeløb kan dog ikke påklages.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

bop

FREDNINGSNÆVNET >

23/
6-1986

Den 23. juni 1986 afsagde fredningsnævnet
for Sønderjyllands amts nordlige fredningskreds i sag

F. 184/81 . Fredning af Rygbjerg og Ved-
sted søer med omgivelser i
Vojens kommune,

sålydende

K E N D E L S E :

Ved skrivelse af 22. september 1981 rejste Dan-
marks Naturfredningsforening fredningssag for Rygbjerg
og Vedsted søer med omgivelser, beliggende ca. 10 km
sydvest for Haderslev i Vojens kommune, ialt ca. 158 ha.

Fredningsforslaget var begrundet i ønsket om
at bevare et i geologisk, arkæologisk, biologisk og æs-
tetisk henseende særpræget landskab for eftertiden og
bevare søerne som uforurenede vandområder.

Fredningssagen har været bekendtgjort i Statstidende,

Jydske Tidende, Vestkysten og Der Nordschleswiger for den 28. august 1982 og i Budstikken den 31. august 1982.

Følgende matr. nr.'e er helt eller delvist omfattet af fredningspåstanden:

Matr. nr.'e 20 Abkær, Vedsted, 26 og 43 Arnitlund, Vedsted, 7, 12, 16, 31, 49, 83, 84, 95, 130 og 201 Høgelund Vedsted, 9, 16, 17, 20, 31, 34, 40, 81, 82, 103, 109, 127, 128, 129, 130, 132, 139, 149 og 168 Vedbøl, Vedsted.

Der er afholdt møde i fredningsnævnet den 11. oktober 1982 med deltagelse af de berørte lodsejere og institutioner.

Landbrugskonsulent Gunnar Fink, Fælleslandboforeningen for Nordslesvig, der repræsenterer nogle lodsejere, redegjorde for lodsejernes indstilling til sagen.

Flere lodsejere udtalte sig.

Fredningsnævnet har ladet foretage undersøgelse af de fysiske konsekvenser af hel eller delvis lukning af afløb fra Bansø og Præstegårdsmosen samt af muligheden for etablering af et regnvandsbassin.

Lodsejerne har ikke kunnet acceptere ønsket om hel eller delvis lukning af ovennævnte afløb.

I sag F. 9/85 har fredningsnævnet behandlet sag om dispensation fra fredningssagen samt naturfredningslovens § 47a til opførelse af pensionistboliger og præstegård ved Vedsted kirke på matr. nr. 34 Vedbøl, Vedsted.

I sag F. 81/85 har fredningsnævnet truffet afgørelse vedrørende dispensation fra naturfredningslovens

§ 47a til opfyldning af den østlige del af matr.nr. 81 Vedbøl.

I sag F. 132/85 har fredningsnævnet meddelt afslag på ansøgning om tilladelse til at have en jolle med sænkekøl liggende i Rygbjerg sø.

Fredningsnævnet finder, at der knytter sig så væsentlige landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier til området, at det bør undergives fredning efter naturfredningsloven. Beslutningen herom er truffet af formanden for fredningsnævnet og det amtsrådsvalgte medlem. Det kommunevalgte medlem har ment, at naturfredningsloven giver tilstrækkelig beskyttelse af området, og at området derfor ikke bør undergives fredning.

Fredningsnævnet har derefter enstemmigt fastsat fredningsbestemmelserne for de områder, som er afgrænset på det vedhæftede kort, og som omfatter 155,2 ha, således:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at bevare de væsentlige landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området.

§ 2. Bevaring af områderne.

Det meget varierede og geologisk set instruktive landskab skal friholdes for byggeri og slørende beplantninger, medmindre en sådan ændring i områdernes tilstand er tilladt i de følgende bestemmelser.

Rygbjerg og Vedsted søer skal bevares og plejes som næringsfattige søer. Tilførslen af næringssalte og andre forurenende stoffer til søerne skal begrænses mest muligt.

Fredningen skal sikre, at de væsentligste kulturhistoriske elementer inden for fredningsområdet -

oldtidshøjene og Vedsted kirke - fortsat fremtræder fritliggende og markante i landskabet.

§ 3. Terrænændringer.

Ændringer i terræn og terrænformer, f.eks. udnyttelse af forekomster i jorden eller opfyldning og planering, er ikke tilladt.

§ 4. Beplantning.

Mindre beplantninger, læhegn og beplantninger omkring eksisterende bebyggelse kan bevares i det nuværende omfang, først og fremmest med de for egnen karakteristiske løvfældende træer og buske.

Uden for eksisterende haver må tilplantning med træer og buske ikke finde sted.

Genplantning af levende hegn og etablering af nye uden for eksisterende haver kræver fredningsnævnets forudgående tilladelse og skal ske med danske løvfældende træer og buske. I bevoksningerne på matr. nr. 84 og 130 Høgelund, Vedsted, skal genplantning ske med danske løvfældende træer og buske.

Hegning må kun ske med almindelige kreaturhegn, max. højde 120 cm.

§ 5. Bebyggelse m.v. og andre konstruktioner og anlæg.

Bebyggelse må ikke finde sted. Dog skal det være tilladt at opføre nødvendige driftsbygninger til eksisterende landbrugsejendomme, når bygningerne placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse, ligesom det skal være tilladt at opstille læskure af midlertidig karakter til kreaturer.

Eventuel ansøgning om opførelse af en præstegård i tilknytning til Vedsted kirke kan behandles af fredningsnævnet som dispensationssag, jfr. § 12.

Der må ikke opstilles master, vindmøller, transformatorstationer og lignende skæmmende indretninger.

Der må ikke etableres nye bade- og bådebroer. I Rygbjerg sø er det ud for matr. nr. 81 Vedbøl, Vedsted, tilladt at opsætte/bibeholde højst 4 simple lave træbroer med en længde på højst 5 m pr. bro, målt fra søbred til broende og uden gelænder eller anden påbygning.

I Vedsted sø er det ud for matr. nr. 128 Vedbøl, Vedsted, tilladt at bibeholde den offentlig tilgængelige badebro, der højst må være 40 m lang målt fra søbred til broende og med højst 2 tværgående broer på hver højst 20 m.

- Sønderjyllands amtsråd anlægger og vedligeholder et regnvandsbassin på matr. nr. 9, 20 og 103 Vedbøl, Vedsted, til opsamling af vejvand fra Skovbyvej. Amtskommunen erhverver den berørte del af matr. nr. 103 Vedbøl og tilplanter arealet med danske løvfældende træer. Driften forestås af amtskommunen.

Arealerne må ikke benyttes til motorbane, skydebane, oplags- eller losseplads, flyveplads eller lignende, ligesom der ikke må henkastes affald inden for det fredede område. Roekuler og halm- og træstakke, i det omfang disse indgår i den normale land- og skovbrugsdrift, er tilladt.

Efter dispensation, jfr. § 12, kan kirkegården omkring Vedsted kirke udvides ind på den nordlige del af matr. nr. 130 Vedbøl, Vedsted, i overensstemmelse med skitser af juli 1984, fremlagt af menighedsrådet. Når kirkegården er anlagt og godkendt, udgår det inddragede areal af fredningen.

Vejanlæg og vejreguleringer må ikke gennemføres, bortset fra de for land- og skovbrugsdriften nødvendige veje, som følger det naturlige terræn.

§ 6. Afvanding og vandindvinding.

Udyrkede arealer, herunder vådområder, må ikke yderligere afvandes.

Vandindvinding, der sænker vandstanden i søerne, må ikke finde sted.

Bestående vandindvindingsrettigheder berøres ikke af bestemmelsen.

§ 7. Afløb fra Bansø til Rygbjerg sø og afløb fra Præstegårdsmosen til Rygbjerg sø.

Afløbet fra Bansø til Rygbjerg sø hæves ca. 60 cm ved 2 overløbsbygværker, som placeres ca. 30 m, henholdsvis 140 m opstrøms udløbet i Rygbjerg sø, i henholdsvis kote 42,15 m DNN og kote 42,17 m DNN.

Afløbet fra Præstegårdsmosen på matr. nr. 11 Vedbøl, Vedsted, til Rygbjerg sø lukkes.

Mulige skader på landbrugsarealer, som er en følge af vandstandshævningen, og som er konstateret senest 10 år efter, at afløbene er stemmet op/lukket, kan indbringes for fredningsnævnet til afgørelse, herunder til eventuel yderligere erstatningsfastsættelse.

Foranstaltningerne foretages af Sønderjyllands amtsråd som plejemyndighed senest 2 år efter endelig kendelse.

§ 8. Markmøddinger, ensilagestakke og lignende.

På arealer med fald ned mod søerne må der ikke anlægges markmøddinger, ensilagestakke og lignende, der kan afgive forurenende væsker. De pågældende arealer er angivet på kortbilaget.

Det skal være tilladt ejeren af matr. nr. 20 Vedbøl, Vedsted, at lægge møddings- og ensilagestakke på den

del af matr. nr. 20 Vedbøl, Vedsted, der ligger mellem driftsbygningerne og skellet til matr. nr. 16 smst. Det er en forudsætning, at der forud er etableret en afskærende grøft eller lignende indretning, som sikrer, at møddingvand og lignende ikke kan løbe til Vedsted sø.

§ 9. Arealernes drift iøvrigt.

Udyrkede arealer, herunder vådområder, må ikke opdyrkes.

På udyrkede arealer og skovarealer, der støder op til Rygbjerg og Vedsted søer samt på en 10 m bred zone langs disse søers bredder er gødskning og sprøjtning med insekt- og ukrudtsbekæmpelsesmidler ikke tilladt.

Der må ikke udbringes husdyrgødning (fast gødning, gylle, ajle) på arealer, der ligger nærmere end 50 m fra Rygbjerg og Vedsted søer.

I perioden 1. december - 15. marts og iøvrigt i perioder med frost eller sne må der ikke udbringes husdyrgødning på arealer med fald ned mod søerne. De pågældende arealer er angivet på kortbilaget, jfr. § 8.

Yderligere tilledning af spildevand til vådområderne (moser, søer og vandløb) er ikke tilladt.

Sejlads på Rygbjerg og Vedsted søer må kun ske med robåde. Der må ikke bruges motor eller sejl. Windsurfing er ikke tilladt.

§ 10. Naturpleje.

Det skal være fredningsmyndighederne tilladt at foretage en aktiv pleje på udyrkede arealer og vådområder, i overensstemmelse med fredningens formål,

således at der skabes grundlag for et rigt og varieret dyre- og planteliv inden for hele det fredede område.

Sønderjyllands amtsråd forestår plejen efter samråd med ejerne og uden udgift for disse. I tilfælde af uenighed afgøres sagen af fredningsnævnet.

Det skal være Sønderjyllands amtsråd tilladt i søerne at placere en belufter, der om sommeren kan tilføre ilt til de iltfrie bundlag.

§ 11. Ophævelse af ældre fredninger.

Følgende fredningsafgørelser ophæves, idet disse er indeholdt i ovenstående:

- a. Fredningsnævnets beslutning af 23. april 1938 om bevarelse af omgivelserne omkring 6 gravhøje. Berørte areal: Del af matr. nr. 40 Vedbøl, Vedsted.
- b. Overfredningsnævnets kendelse af 3. december 1949 om bevarelse af Vedsted ås med omgivelser. Berørte areal: Matr. nr. 16, 49 og del af matr. nr. 34, alle Vedbøl, Vedsted.
- c. Fredningsnævnets deklARATIONER af 24. oktober 1950 og 14. december 1950 om bevarelse af Vedsted kirkes omgivelser. Berørte areal: Matr. nr. 31 og del af matr. nr. 34, 40 og 130, alle Vedbøl, Vedsted.

§ 12. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål, jfr. naturfredningslovens § 34.

Fredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato fastsat det samlede erstatningsbeløb i anledning af fred-

ningen til 251.200 kr., hvortil kommer omkostningsbeløb og renter. Af disse beløb betaler staten 75% og Sønderjyllands amtskommune 25%.

Fredningsnævnets afgørelse i fredningssagen kan påklages til overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., efter reglerne i naturfredningslovens § 26. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

Ib Lind Larsen

B. Diemer

Nis Mikkelsen

Den 23. juni 1986 afsagde fredningsnævnet
for Sønderjyllands amts nordlige fredningskreds i sag
F. 184/81 Fredning af Rygbjerg og Ved-
sted søer med omgivelser i
Vojens kommune,

sålydende

K E N D E L S E :

Fredningsnævnet har ved anden kendelse af dags
dato bestemt, at Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser,
ialt 155,2 ha, undergives fredning.

Konsulent Gunnar Fink, Fælleslandboforeningen
for Nordslesvig, har i skrivelse af 16. september 1985
for lodsejere lb.nr. 1,2,3,5,6,7,8,9,11,12,13,14 og 16
fremsat sålydende erstatningskrav:

"For arealer beliggende indenfor fredningsgrænser kræves
en generel arealerstatning på 1.200 kr. pr. ha, som kom-

pensation for ulemperne ved de pålagte fredningsbestemmelser.

For restriktioner på arealer med fald ned mod søerne, ---, kræves yderligere en tillægserstatning ud over arealerstatningen på kr. 4.000 pr. ha for ejendomsforringelse.

For restriktioner på arealer med totalt forbud mod udbringning af husdyrgødning (nærmere end 50 m fra Rygbjerg og Vedsted søer) --- kræves en tillægserstatning udover arealerstatningen på kr. 10.000 pr. ha for ejendomsforringelse

For arealer som i givet fald vil blive oversvømmet som følge af vandstandshævninger kræves en erstatning pr. 30.000 kr. pr. ha.

---."

Fredningsnævnet har vedtaget at yde erstatning på generelt 800 kr. pr. ha.

For arealer omfattet af naturfredningslovens § 47a og § 53 fastsættes halve grundtakster, 400 kr. pr. ha.

Der betales ikke erstatning for arealer omfattet af naturfredningslovens § 43, stk. 2, og for arealer med fredskovspligt.

Der tilkendes ikke erstatning for arealer i offentligt eje.

Erstatning for arealer, der berøres af vandstandshævning, fastsættes til yderligere 22.500 kr. pr. ha for engarealer og 15.000 kr. pr. ha for arealer med granskov, udregnet på grundlag af arealværdier på henholdsvis 30.000 kr. og 20.000 kr. pr. ha og en værdiforringelse på 75%.

For arealer berørt af forbud mod markmøddinger

fastsættes erstatningen til yderligere 400 kr. pr. ha.

For arealer med forbud mod husdyrgødning fastsættes erstatningen til yderligere 6.000 kr. pr. ha.

Der fastsættes en mindsteerstatning på 500 kr. pr. ejendom (løbenummer).

Erstatning tilkendes herefter således:

Lb.nr. 1. Kristine Schmidt.

24,4 ha under fredning.

16,3 ha landbrugsjord a' 800 kr. 13.040 kr.

0,4 ha omfattet af naturfredningslovens § 53 a' 400 kr. 160 kr.

4,7 ha omfattet af naturfredningslovens § 47a a' 400 kr. 1.880 kr.

1,6 ha vådområde omfattet af naturfredningslovens § 43, stk. 2. 0 kr.

4,2 ha forbud mod markmøddinger a' 400 kr. 1.680 kr.

1,3 ha forbud mod husdyrgødning a' 6.000 kr. 7.800 kr.

0,4 ha risiko for vandstandshævning a' 22.500 kr. 9.000 kr. 33.560 kr.

Lb.nr. 2. Helge Larsen.

12,0 ha under fredning.

3,6 ha landbrugsjord a' 800 kr. 2.880 kr.

2,6 ha omfattet af naturfredningslovens § 53 a' 400 kr. 1.040 kr.

0,1 ha omfattet af naturfredningslovens § 47a a' 400 kr. 40 kr.

2,2 ha vådområde omfattet af naturfredningslovens § 43, stk. 2 0 kr.

4,5 ha forbud mod markmøddinger a' 400 kr. 1.800 kr.

0,8 ha risiko for vandstandshævning a' 22.500 kr. 18.000 kr. 23.760 kr.

Lb. nr. 3. Jens Hansen.

2,1 ha under fredning, landbrugsjord a' 800 kr. 1.680 kr. 1.680 kr.

Lb. nr. 4. Vojens kommune.

0,5 ha under fredning. 0 kr.

Lb. nr. 5. Christian Kjær.

1,9 ha under fredning.

1,3 ha landbrugsjord a' 800 kr. 1.040 kr.

0,6 ha omfattet af naturfredningslovens § 53 a' 400 kr. 240 kr. 1.280 kr.

Lb. nr. 6. Jørgen Hansen.

13,8 ha under fredning.

2,5 ha landbrugsjord a' 800 kr. 2.000 kr.

7,2 ha omfattet af naturfredningslovens § 53 a' 400 kr. 2.880 kr.

0,1 ha fredskov. 0 kr.

4,1 ha landbrugsjord omfattet af naturfredningslovens § 47a a' 400 kr. 1.640 kr.

4,8 ha forbud mod markmøddinger a' 400 kr. 1.920 kr.

2,7 ha forbud mod husdyrgødning a' 6.000 kr. 16.200 kr. 24.640 kr.

Lb. nr. 7. Kurt Lyng Kristensen.

8,5 ha under fredning.

2,8 ha landbrugsjord omfattet af naturfredningslovens § 53 a' 400 kr. 1.120 kr.

0,2 ha vådområde omfattet af naturfredningslovens § 43, stk. 2, 0 kr.

5,4 ha	landbrugsjord omfattet af naturfredningslovens § 47a a' 400 kr.	2.160 kr.	
0,1 ha	landbrugsjord, tidligere fredet, uden for beskyttelseslinier, a' 800 kr.	80 kr.	
7,7 ha	landbrugsjord, forbud mod markmøddinger a' 400 kr.	3.080 kr.	
2,5 ha	landbrugsjord, forbud mod husdyrgødning a' 6.000 kr.	15.000 kr.	
0,1 ha	risiko for vandstandshævning a' 22.500 kr.	2.250 kr.	23.690 kr.

Lb. nr. 8. Jørgen R. Mortensen.

9,6 ha	under fredning.		
2,2 ha	(inclusive 0,75 ha, som påregnes afstået til amtskommunen) landbrugsjord a' 800 kr.	1.760 kr.	
6,2 ha	landbrugsjord omfattet af naturfredningslovens § 53 a' 400 kr.	2.480 kr.	
1,2 ha	landbrugsjord omfattet af naturfredningslovens § 47a a' 400 kr.	480 kr.	
2,1 ha	landbrugsjord, forbud mod markmøddinger a' 400 kr.	840 kr.	
0,6 ha	landbrugsjord, forbud mod husdyrgødning a' 6.000 kr.	3.600 kr.	9.160 kr.

Lb. nr. 9. A/S Brdr. Thomsen.

0,6 ha	under fredning.		
0,4 ha	landbrugsjord, tidligere fredet, uden beskyttelseslinier, a' 800 kr.	320 kr.	
0,2 ha	landbrugsjord, omfattet af naturfredningslovens § 47a a' 400 kr.	80 kr.	
	forhøjet til mindstebeløbet		500 kr.

Lb. nr. 10. Hertha Jenisch.

11,4 ha under fredning.

0,7 ha sommerhusområde + skov
omfattet af naturfredningslovens § 47a a' 400 kr. 280 kr.

10,7 ha vådområde omfattet af
naturfredningslovens § 43, stk. 2. 0 kr.

forhøjet til mindstebeløbet 500 kr.

Lb. nr. 11. Vedsted Menighedsråd.

46,5 ha (inclusive sø) under fredning.

10,0 ha landbrugsjord a' 800 kr. 8.000 kr.

10,9 ha landbrugsjord omfattet af
naturfredningslovens § 53
a' 400 kr. 4.360 kr.

6,2 ha fredskov uden for højbe-
skyttelseslinie,

9,6 ha vådområde omfattet af
naturfredningslovens § 43,
stk. 2, uden for højbe-
skyttelseslinie, 0 kr.

9,5 ha landbrugsjord, omfattet
af naturfredningslovens
§ 47a a' 400 kr. 3.800 kr.

0,3 ha landbrugsjord, tidligere
fredet, uden beskyttelses-
linier a' 800 kr. 240 kr.

6,3 ha forbud mod markmøddinger
a' 400 kr. 2.520 kr.

1,7 ha forbud mod husdyrgødning
a' 6.000 kr. 10.200 kr.

3,5 ha risiko for vandstandshæv-
ning a' 22.500 kr. 78.750 kr. 107.870 kr.

Lb. nr. 12. Vedsted kirke.

1,3 ha under fredning.

1,3 ha landbrugsjord omfattet
af naturfredningslovens
§ 47a a' 400 kr. 520 kr.

Lb. nr. 17. Sønderjyllands
teknisk forvalt

Adkomstforholdene ord
berigtigelse af ekspr

Lb. nr. 18. Motorvejskontore

50 m² skråning.

Erstatningsbeløbene f
med en årlig rente, der er l
tid af Danmarks Nationalbank

Det samlede erstatnin
med renter og omkostninger b
25% af Sønderjyllands amtsko

Fredningsnævnets afgø
fredningsnævnet, Amaliegade
reglerne i naturfredningslov
uger fra den dag, afgørelsen
gede.

Ib Lind Larsen

B. Di

1,3 ha forbud mod markmøddinger
a' 400 kr.

520 kr.

0,3 ha forbud mod husdyrgødning
a' 6.000 kr.

1.800 kr.

2.840 kr.

Lb. nr. 13. Åge Nielsen.

7,8 ha under fredning.

4,6 ha landbrugsjord a' 800 kr.

3.680 kr.

3,2 ha omfattet af naturfred-
ningslovens § 47a
a' 400 kr.

1.280 kr.

5,2 ha forbud mod markmøddinger
a' 400 kr.

2.080 kr.

0,6 ha forbud mod husdyrgødning
a' 6.000 kr.

3.600 kr.

10.640 kr.

Lb. nr. 14. Christian Nielsen.

9,9 ha under fredning.

8,0 ha landbrugsjord a' 800 kr.

6.400 kr.

0,3 ha omfattet af naturfred-
ningslovens § 53
a' 400 kr.

120 kr.

1,6 ha omfattet af naturfred-
ningslovens § 47a
a' 400 kr.

640 kr.

2,3 ha forbud mod markmøddinger
a' 400 kr.

920 kr.

0,01 ha skov, risiko for vand-
standshævning a' 15.000
kr.

150 kr.

8.230 kr.

Lb. nr. 15. Udgår.

Lb. nr. 16. Kristian Nissen.

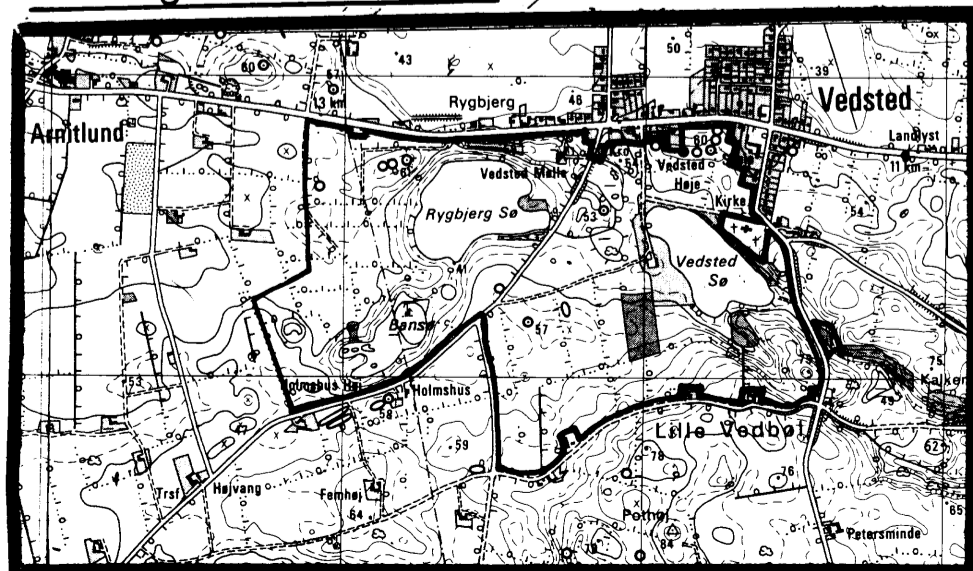
4,9 ha omfattet af fredningen,
landbrugsjord, ingen
indskrænkninger,
a' 800 kr.

3.920 kr.

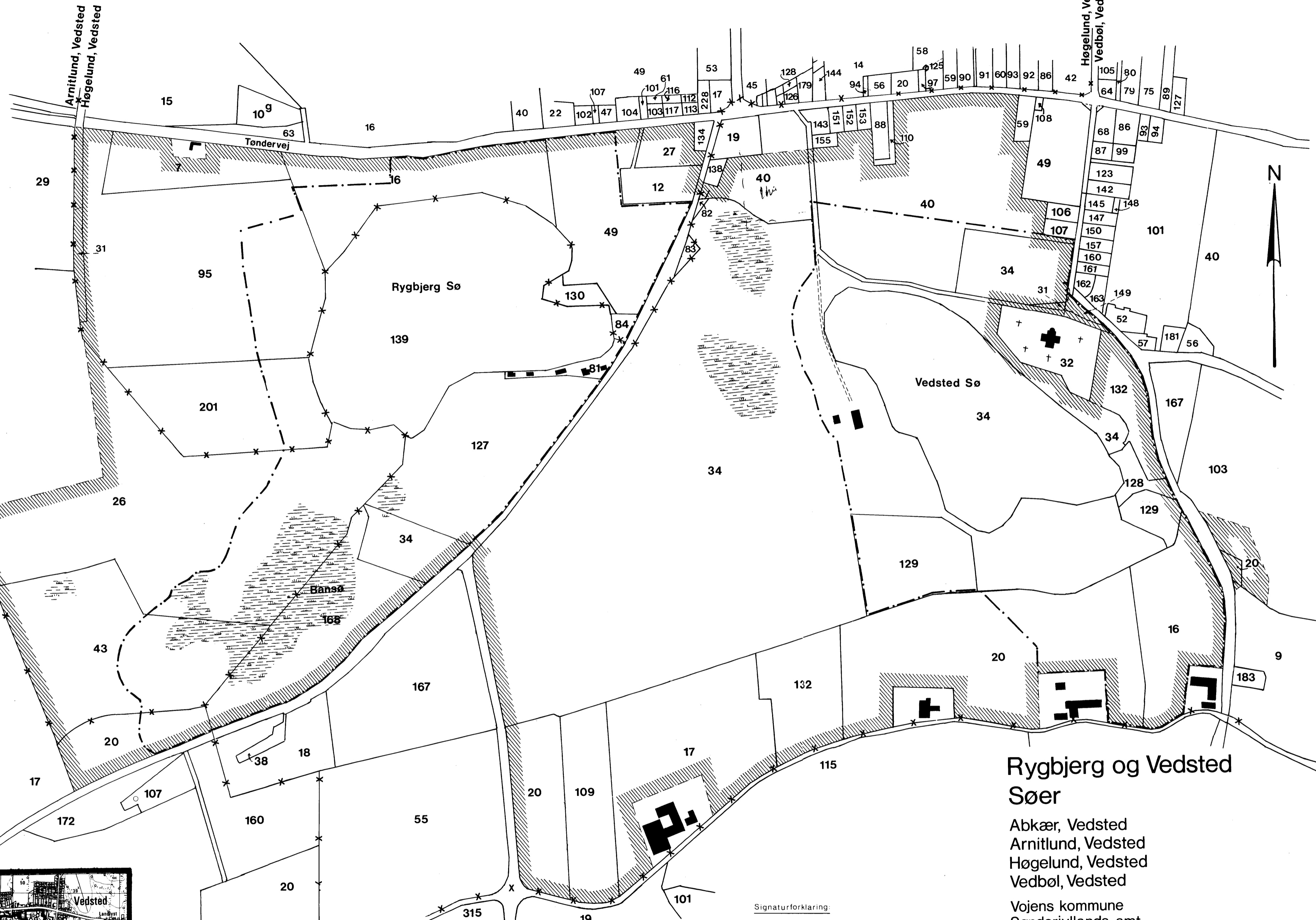
3.920 kr.

KORT >

Oversigtskort i 1:25 000

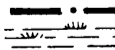
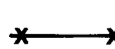

G1 1212 III NO

REG. NR. 00592.020

Reproduceret med Geodætisk
Instituts tilladelse nr. A.86

Signaturforklaring:

- Fredningsgrænse
- Arealer med fald mod søerne jfr. fredn. best. § 7
- Vådområder pr. 1987
- Ejerlavsgrense

Rygbjerg og Vedsted Søer

Abkær, Vedsted
Arnitlund, Vedsted
Høgelund, Vedsted
Vedbøl, Vedsted

Vojens kommune
Sønderjyllands amt

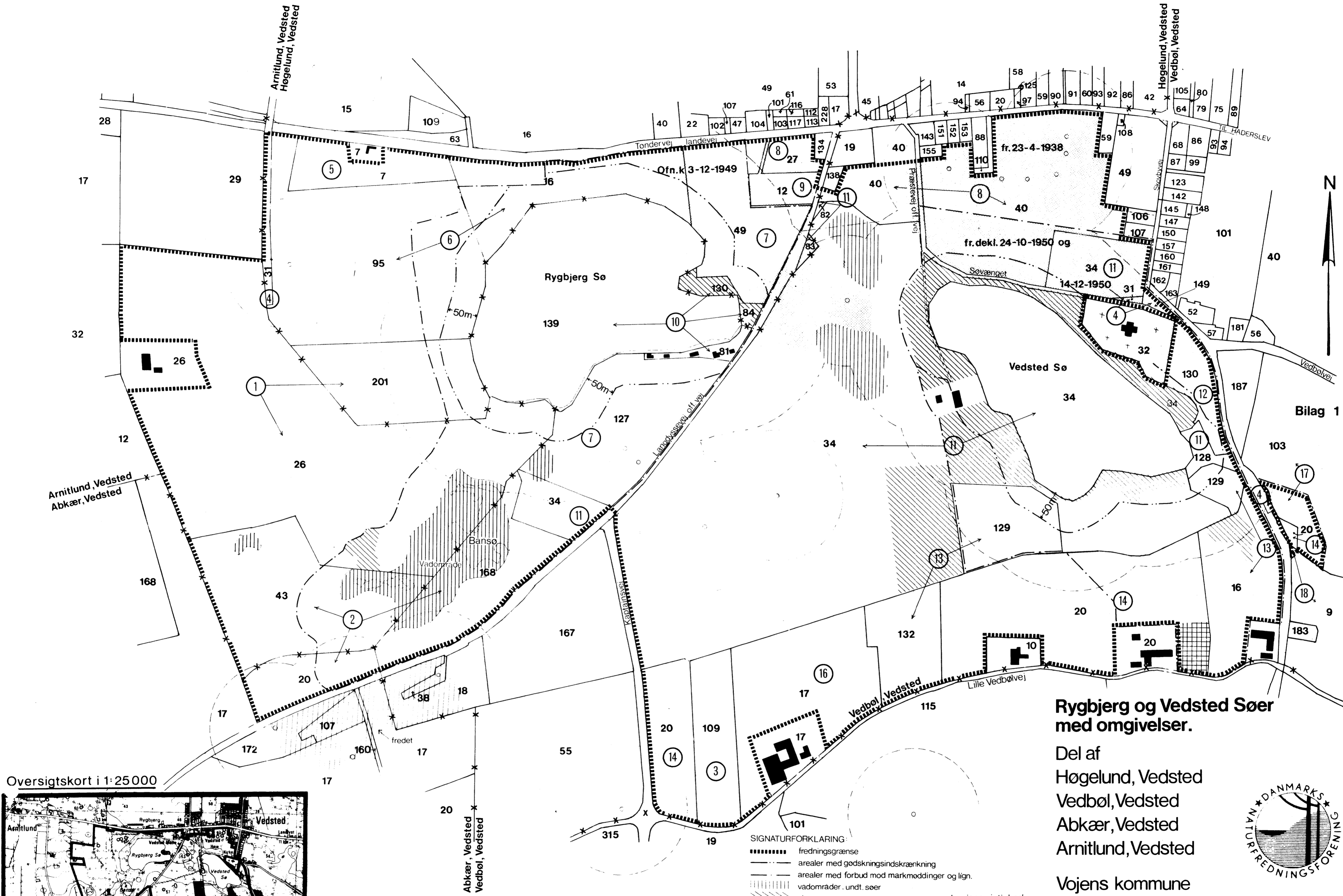
FREDNINGSKORT

OVERFREDNINGSNÆVNETS
fredningsafgørelse af *Marts Maj*
1988 i sag nr. 2681/86

REG. NR. 0592.020

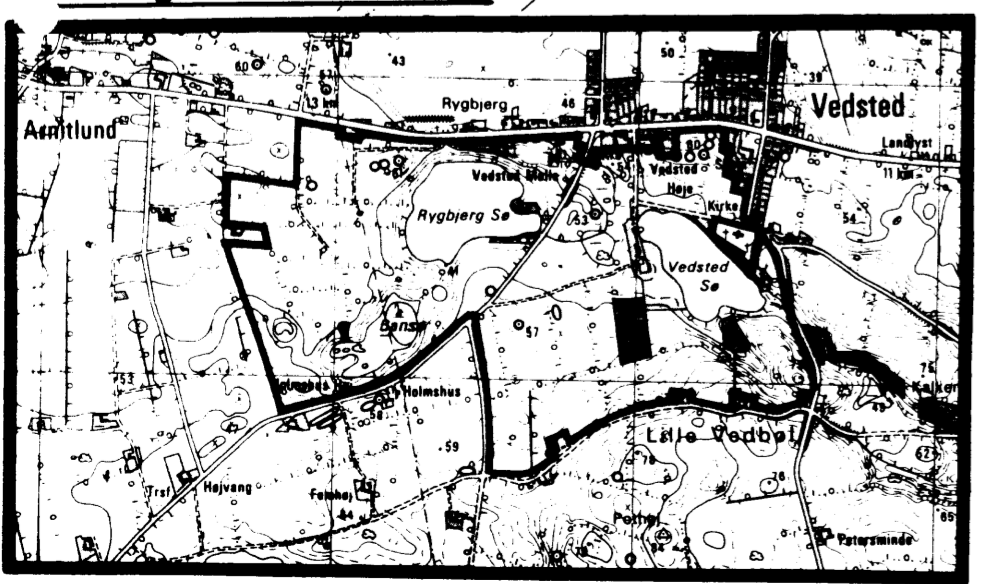
1:4000

Bilag 1

Oversigtskort i 1:25000

GI 1212 III NO

Reproduceret med Geodætisk
Instituts tilladelse nr. A 493/73

FORSTØRELSE I CA
1:4000 EFTER
KOPI AF DET MINOREREDE
MATERIKELKORT AF MAJ 1979.
VÅDOMRADET ER INDLAGT
EFTER LUFTFOTO FRA 1977

- SIGNATURFORKLARING:
- fredningsgrænse
  - arealer med godskningsindskrænkning
  - arealer med forbud mod markmoddinger og lign.
  - vadområder . undt. søer
  - skov
  - x-x- ejerlavsgrense
  - byggelinier i h.t. naturfredningsloven
  - tidligere fredet område
  - ① henvisning til areallisten

kopiers rigtighed
bekræftes
Købh. d. 18.8.81.
P. Olsen Hansen
Landinspektør

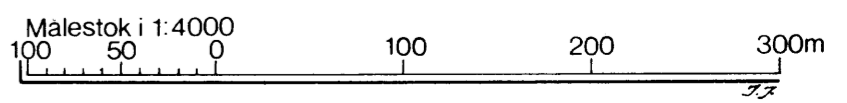
**Rygbjerg og Vedsted Søer
med omgivelser.**

Del af
Høgelund, Vedsted
Vedbøl, Vedsted
Abkær, Vedsted
Arnitlund, Vedsted

Vojens kommune
Sønderjyllands amt

Udfærdiget i sep. 1980, ændret marts 1984
og april 1985.

OHH Jnr. 81-31
DN 1978
21-12

REG. NR. 00590.020

REG. NR. 0592.020

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 00592.02

Dispensationer i perioden: 15-11-1988 - 04-01-2006

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS
AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDSCivildommerkontoret
Gammelting 2
6100 Haderslev
Tlf. 04 52 38 02

J.nr. F. 139/88

Haderslev, den 15. november 1988.

Ved skrivelse af 24. oktober 1988 har Sønderjyllands Amtskommune, fredningsafdelingen, fremsendt ansøgning fra Kurt kristensen, Høgelundvej 17, Vedsted, 6500 Vojens, om dispensation fra naturfredningsloven til en vildtbepantning på matr. nr. 127 Vedbøl, Vedsted.

Det ansøgte er omfattet af naturfredningslovens § 34 (fredningen af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser, jfr. overfredningsnævnets afgørelse af 20. maj 1988).

Det fremgår af sagen, at formålet med tilplantningen er at udnytte et areal til vildtpleje, der er pålagt gødskningsbegrænsninger. Der er plantet en række piletræer i hele bæltets længde, i en afstand af ca. 5 m fra søbredden. Det er telefonisk oplyst, at der ønskes plantet relativt lavtvoksende træer og buske, og der agtes ikke plantet nåletræer.

Fredningsafdelingen har besigtiget arealet og ved fremsendelsen til fredningsnævnet blandt andet oplyst:

"at det ansøgte areal skråner ned mod Rygbjerg Sø, og at en eventuel plantning, såfremt den ikke får lov at vokse højere end ca. 10 m, ikke vil være synlig fra den offentlige vej, da den vil være dækket dels af et levende hegn, dels af gravhøjen syd for det ansøgte område.

Ifølge overfredningsnævnets kendelse af 20. maj 1988 må der ikke foretages tilplantning udenfor eksisterende haver.

Fredningsafdelingen finder, at det ansøgte er i overensstemmelse

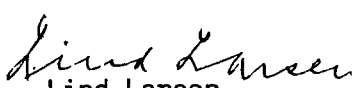
med fredningens hovedmål, idet plantningen vil medvirke til at begrænse udvaskningen af næringsstoffer til Rygbjerg Sø, således som det er anført i ansøgningen. Plantningen vil ikke hindre indblikket til søen, såfremt den ikke bliver højere end ca. 10 m, dette kan opnås ved plantning af buske og af relativt lavtvoksende træer (f.eks. Abild og Småbladet Lind), som skæres ned med passende mellemrum. Endelig finder man, at plantningen vil være naturlig for området, såfremt der vælges danske løvfældende arter. Af hensyn til bladfald i søen bør det ikke plantes nærmere denne end de allerede plantede piletræer."

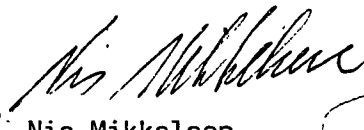
Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturfredningslovens § 34 (fredningen af Rygbjerg og Vedsted søer) dispensation til den ansøgte plantning på følgende vilkår:

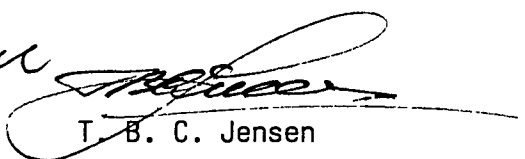
at der anvendes danske løvfældende træer og buske,

at plantningen ikke hindrer indblikket over Rygbjerg Sø fra den offentlige vej, Langdyssevej, svarende til en skønnet maksimalhøjde på ca. 10 m, og

at der ikke plantes nærmere søen end den eksisterende række piletræer.

Lind Larsen

Nis Mikkelsen

T. B. C. Jensen

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til overfredningsnævnet senest 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, med mindre den opretholdes af overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Sendt til:

Sønderjyllands Amtskommune, fredningsafdelingen, j.nr. 8-70-52-1-543-1-87.

Vojens kommune, teknisk forvaltning.

Danmarks Naturfredningsforening + lokalkomitéen.

Skov- og Naturstyrelsen, 3 ekspl.

Kurt Kristensen, Høgelundvej 17, Vedsted, 6500 Vojens.

U D S K R I F T
af
FORHANDLINGS PROTOKOLLEN
for
Fredningsnævnet for Sønderjyllands
Amts Nordlige Fredningskreds.

Den 14. november 1988 kl. 14,30 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nordlige Fredningskreds møde ved Vedsted Kirke. Nævnet var repræsenteret af formanden civildommer Ib Lind Larsen, Haderslev, det amtsrådsvalgte medlem, Nis Mikkelsen, Simmersted, og det af Vojens Kommune valgte medlem, T. B. C. Jensen, Vojens.

Som sekretær medvirkede civildommer Torkil Rasmussen, Kolding.

Der foretoges:

F. 41/87

Dispensation fra naturfredningslovens § 34 (fredningen af Vedsted Kirkes omgivelser) til tilplantning af matr. nr. 130 Vedbøl, Vedsted.

Der fremlagdes:

1. Ansøgning af 18. marts 1987 fra Vedsted Menighedsråd med påtegninger,

2-5. tegninger,

6. kopi af skrivelse af 14. maj 1987 fra landskabsarkitekt, kirkegårdsconsulent J. P. Junggreen Have til Haderslev Stiftsøvrighed,
7. skrivelse af 23. juli 1987 fra Sønderjyllands Amtskommune, fredningsafdelingen,
8. kopi af skrivelse af 29. august 1987 fra landskabsarkitekt, kirkegårdsconsulent I. P. Junggreen Have til Haderslev Stiftsøvrighed,
9. kopi af nævnets fremsendelsesskrivelse af 29. juli 1987 til Haderslev Stiftsøvrighed,
10. kopi af skrivelse af 30. marts 1988 fra Kgl. Bygningsinspektør til Haderslev Stiftsøvrighed,
11. skrivelse af 5. juli 1988 fra Haderslev Stiftsøvrighed.
12. skrivelse af 19. august 1988 fra Vedsted Menighedsråd med 2 påtegninger, og
13. indkaldelse med indvarslingsliste.

For Sønderjyllands Amtskommune, fredningsafdelingen, mødte landinspektør Palle Grønlund.

For Haderslev Stiftsøvrighed mødte fuldmægtig Margrethe Wind og med hende landskabsarkitekt I. P. Junggreen Have.

For menighedsrådet mødte formanden Christa Petersen og medlemmerne Ole Olesen, Chr. Hansen, Lorenz Bentsen, Jens Rossen, Carl Bruun og Nis Jensen.

For Vojens Kommune mødte afdelingsleder August Møller og arkitekt Hans Linding.

For Danmarks Naturfredningsforening, lokalkomiteén, mødte civilingeniør Kirsten Lund Frandsen.

Sagen drøftedes, og der var enighed om, at der kan meddeles dispensation som ansøgt.

Efter stedfunden intern votering meddelte nævnet dispensation fra naturfredningslovens § 34 (fredningen af Vedsted Kirkes omgivelser), jfr. overfredningsnævnets afgørelse § 9, sidste stk., til den ansøgte beplantning. Beplantningen udføres, som angivet på den fremlagte beplantningsplan af december 1987 fra landskabsarkitekt I. P. Junggreen Have, således at arealet indrettes til kirkegård og beplantes på betingelse af,

at den offentlige sti bibeholdes,

at der på den nordligste del af arealet (fra det punkt, hvor terrænet falder ned mod kirken) kun sås græs eller plantes spredte træer, således at udsigten fra vejen til kirken bevares,

at der på arealet nord for kirken (øst for P-pladsen) kun beplantes på en måde, så kirken kan ses fra vejen,

at arealet tilpantes med danske løvfældende træer, og

at der ikke placeres gravsteder nærmere Vedsted Sø end vist på den fremlagte skitse af juli 1984.

Sagen sluttet.

Mødet hævet.

Lind Larsen

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til overfredningsnævnet senest 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, med mindre den opretholdes af overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

skriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nord-
lige Fredningskreds, den 29. november 1988.

Lind Larsen
Lind Larsen

Sendt til:

Sønderjyllands Amtskommune, fredningsafdelingen, j.nr. 8-70-52-6-543-1-87.

Vojens Kommune, teknisk forvaltning.

Skov- og Naturstyrelsen, 3 ekspl.

Danmarks Naturfredningsforening + lokalkomitéen.

Haderslev Stiftsøvrighed.

Vedsted Menighedsråd v/formanden Christa Petersen.

Medlemmerne.

Mottaget i
Skov- og Naturstyrelsen

5 OKT 1955

U D S K R I F T
af
FORHANDLINGS PROTOKOLLEN
for
Fredningsnævnet for Sønderjyllands
Amts Nordlige Fredningskreds

Den 7. oktober 1991 kl. 14 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nordlige Fredningskreds møde ved Vedsted Kirke, Vojens Kommune. Nævnet var repræsenteret af formanden, civildommer Jørgen Dahm Frederiksen, Sønderborg, det amtsrådsvalgte medlem, gårdejer Thomas Lauridsen, Stubbum, Christiansfeld, og det af Vojens Kommune valgte medlem, Niels Juhl, Sommersted.

Der foretoges:

F. 62/91

jfr. F. 58/91

Genoptagelse af sag F. 58/91 om dispensation fra naturfredningslovens § 34 (fredningen af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser) til om- og tilbygning til eksisterende kapelbygning ved Vedsted Kirke, Vojens Kommune. Matr. nr. 31 Vedbøl, Vedsted.

Fredningsnævnet har i møde den 2. september 1991 vedtaget at indstille til Kirkeministeriet, at der meddeles dispensation fra deklARATION vedrørende fredning af Vedsted Kirkes omgivelser.

Jørgen Helk, Skov- og Naturstyrelsen, har telefonisk gjort opmærksom på, at deklARATIONEN er aflyst ved Overfredningsnævnets kendelse af 20. maj 1988 om fredning af Rygbjerg og Vedsted med omgivelser.

For Sønderjyllands Amt, Landskabskontoret, mødte overassistent Sonja Lorentzen.

For Vojens Kommune mødte planlægningschef August Møller og arkitekt Hans Linding.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomit e mødte medlem af komit een Willy Jensen.

Samtlige mødte indstillede til fredningsnævnet, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnet meddelte dispensation i henhold til naturfredningslovens § 34 til den ansøgte bygning, således at det overlades til parterne at aftale formen for belægning ved bygningen.

J. Dahm Frederiksen

Thomas Lauridsen

Niels Juhl

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, senest 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage indgivet, må tilladelse eller dispensation ikke udnyttes, med mindre den oprettholdes af Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Sagen sluttet.

Mødet hævet

J. Dahm Frederiksen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts

Nordlige Fredningskreds, den 11 OKT. 1991

J. Dahm Frederiksen

Den 7. oktober 1991 kl. 13,30 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nordlige Fredningskreds møde ved Rygbjerg Sø. Nævnet var repræsenteret af formanden, civildommer Jørgen Dahm Frederiksen, Sønderborg, det amtsrådsvalgte medlem, gårdejer Thomas Lauridsen, Stubbum, Christiansfeld, og det af Vojens Kommune valgte medlem, Niels Juhl, Sommersted.

Der foretoges:

F. 59/91

Sag om dispensation i henhold til naturfredningslovens § 34 (fredning af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser i Vojens Kommune) til nyt byggeri på matr. nr. 130 Høgelund, Vedsted, tilhørende Herta Jenisch, Hamborg.

Der fremlagdes:

1. skrivelse af 4. september 1991 fra Sønderjyllands Amt, landskabskontoret,
2. indkaldelse af 4. september 1991 fra samme til mødet d.d.,
3. kopi af skrivelse af 7. august 1991 fra advokatfirmaet Meyer & Partnere, Haderslev, til Vojens Kommune,
4. tegning og
5. kort.

For Sønderjyllands Amt, teknisk udvalg, mødte medlemmerne, Arne Buhrkall og Jan Nøjsen sammen med overassistent Sonja Lorentzen.

For Vojens Kommune mødte planlægningschef August Møller og arkitekt Hans Linding.

For Danmarks Naturfredningsforening, lokalkomiteén, mødte Willy Jensen.

For lodsejeren, Hertha Augusta Jenisch, mødte advokat Peter H. Meyer.

Der foretoges besigtigelse. Hvor der har ligget et mindre gammelt skur, er en 40-50 m² stor bygning (bådehal) under opførelse.

Sonja Lorentzen redegjorde for den proceduremæssige behandling af sager om dispensation fra både fredninger og naturfredningslovens beskyttelseslinier. Før Sønderjyllands Amt som frikommune overtog administrationen af beskyttelseslinierne, afgjordes sagerne af fredningsnævnet i møderne efter forhandling med parterne og øvrige indbudte. Til den i denne sag omhandlede bebyggelse kræves dispensation fra fredningen af fredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 34 og dispensation fra Sønderjyllands Amt i henhold til naturfredningslovens § 47a (søbeskyttelseslinien) samt tilladelse af amtet i henhold til by- og landzonenloven (landzone). Ved besigtigelsen deltager 2 af teknisk udvalgs medlemmer. Sagen behandles derefter af det samlede udvalg i et udvalgsmøde på amtsgården, hvor afgørelsen træffes ved almindeligt stemmeflertal. Efter udvalgsmødet sendes sagen til fredningsnævnet til behandling i henhold til naturfredningslovens § 34. Ved fredningsnævnets behandling af sagen yder amtsrådet bistand for fredningsnævnet i henhold til bekendtgørelse af forretningsordenen for fredningsnævn. Sønderjyllands Amt henstiller, at fredningsnævnet først træffer sin afgørelse, efter at amtets afgørelse foreligger, og at

amtets afgørelse indsættes i fredningsnævnets skrivelse.

Sonja Lorentzen foreviste billeder af det gamle skur og af den nye bygning under opførelse.

Sonja Lorentzen henviste til fredningsnævns sags sag, bilag 3, skrivelse af 7. august 1991 fra advokat Peter Meyer, hvorefter skuret har stået på arealet siden slutningen af tredserne. Da skuret således er opført efter indføjelse af søbeskyttelseslinien i naturfredningsloven i 1961, og da dispensation fra søbeskyttelseslinien ikke er meddelt, er skuret ikke lovlig opført. Skuret er ikke omtalt i fredningsnævnets og Overfredningsnævnets kendelser. Hun deltog ikke selv i behandlingen af fredningssagen.

På forespørgsel oplyser fredningsnævnets sekretær, der var formand for fredningsnævnet under behandlingen af fredningssagen, at der ikke blev taget stilling til skuret under fredningssagen, og at der ved skuret var beplantning, som nu er fjernet.

Peter Meyer henviste til sin skrivelse af 7. august 1991. Han anmoder om, at der meddeles tilladelse til færdiggørelse af skuret, der er under opførelse. Han vil undersøge, hvornår det gamle skur blev opført og meddele Sønderjyllands Amt resultatet af sine undersøgelser. Han anmoder om, at Sønderjyllands Amt venter med at træffe afgørelse i sagen, til han er færdig med sine undersøgelser. Hvis der meddeles afslag på det nye skur, der er under opførelse, vil han sende ansøgning til Sønderjyllands Amt om tilladelse til, at der opføres en hytte af samme dimensioner, som den der var, og som falder godt ind i naturen. Det gamle skur var temmelig faldefærdigt, da det blev fjernet.

August Møller oplyste, at han deltog i fredningsnævnets møder under fredningssagen. Ved lodsejerens sommerhus ligger et redskabsskur, som er registreret. Det skur, der nu er tale om, ligger på den modsatte side af søen. Det er ikke registreret, og

han kan ikke anbefale eller godkende, at skuret opføres. Han ønsker overhovedet ikke noget skur på dette sted.

Willy Jensen udtalte, at skuret, der er under opførelse, er ulovligt, og han påstår det fjernet.

Sagen udsat.

Mødet hævet.

J. Dahm Frederiksen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts
Nordlige Fredningskreds, den

11 OKT. 1991

J. Dahm Frederiksen

Udskrift sendt til:

Advokat Peter Meyer, Haderslev, j.nr. 0891335.

Herta Jenisch, Foszbergemor 19, Langenhorn, D-2000 Hamborg.

Sønderjyllands Amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-53-1-543-3/91.

Vojens Kommune, teknisk forvaltning.

Danmarks naturfredningsforening, lokalkomitéen.

Medlemmerne.

Den 4. november 1991 kl. 13 afholdt Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Nordlige Fredningskreds møde på Vojens Rådhus. Nævnet var repræsenteret af formanden, civildommer Jørgen Dahm Frederiksen, Sønderborg, det amtsrådsvalgte medlem, gårdejer Thomas Lauritsen, Stubbum, Christiansfeld, og det af Vojens Kommune valgte medlem, Niels Juhl, Sommersted.

Der foretoges:

F. 59/91

Sag om dispensation fra naturfredningslovens § 34 (fredning af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser i Vojens Kommune) til nyt byggeri på matr. nr. 130 Høgelund, Vedsted, tilhørende Herta Augusta Jenisch, Hamborg,
- fortsat -

De på mødet den 7. oktober 1991 fremlagte bilag var til stede.

Der fremlagdes:

6. skrivelse af 8. oktober 1991 fra Sønderjyllands Amt med referat af møde den 7. oktober 1991,

7. skrivelse af 24. oktober 1991 fra Sønderjyllands Amt indeholdende afgørelse truffet af udvalget for teknik og miljø samme dag, og

8. mødeindkaldelse.

Ifølge den fremlagte skrivelse af 24. oktober 1991 fra Sønderjyllands Amt, bilag 7, har udvalget for teknik og miljø på mødet vedtaget at meddele afslag på ansøgningen om lovliggørelse af det påbegyndte byggeri af et bådeskur. Udvalget har lagt til grund, at det tidligere bådeskur på stedet, som var delvist faldet sammen på grund af ælde og råd, er opført i slutningen af tredserne uden tilladelse og således ulovligt opført. Udvalget pålægger ansøgeren at fjerne den ulovligt opførte bygning senest 14 dage efter modtagelse af afgørelsen.

Fredningsnævnet voterede. Der var enighed om at meddele afslag til det ansøgte i henhold til naturfredningslovens § 34 og at kræve skuret fjernet inden 14 dage efter modtagelse af afgørelsen.

Kopi af Sønderjyllands Amts skrivelse af 24. oktober 1991 til fredningsnævnet med klagevejledning vedhæftes udskrift af fredningsnævnets møde.

J. Dahm Frederiksen   Thomas Lauritsen   Niels Juhl

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, senest 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Sagen sluttet.

Mødet hævet.

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts
Nordlige Fredningskreds, den 11. november 1991

Inge Frederiksen
ass

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
 Dommerkontoret, Nørregade 31,
 627 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Modtaget i
 Øst- og Sønderjysk
 13. 09. 1992

Den 15. september 1992 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. XIII/92

Ansøgning fra Herta A. Jenisch, Flensborg, om tilladelse til at genopføre et bådskur ved Rygbjerg Sø, matr.nr. 130 Høgelund, Vojens kommune.

- Naturfredningslovens § 34 jfr. nu naturbeskyttelseslovens § 50, samt planlægningslovens § 35 -

Der fremlagdes skrivelse af 20. august 1992 med bilag fra amtskommunen, j.nr. 8-70-53-1-543-3-91.

Det fremgår af sagen, at ansøgeren tidligere har fået afslag på en anmodning om lovliggørelse af et allerede opført 48 m² stort bådeskur, der skulle erstatte et tidligere bådeskur. Dette bådeskur er fjernet.

Det er nu ved et vidneudsagn godtgjort, at et ældre bådeskur allerede stod der i slutningen af halvtredserne. Søbeskyttelsesliniestemmelserne blev indført i 1961.

Amtskommunens tekniske udvalg har derfor tilkendegivet, at det tidligere skur må betragtes som lovligt opført, hvorefter ansøger har en genopførelsesret.

Det fremgår endvidere af sagen, at Danmarks Naturfredningsfore-

Øst- og Sønderjysk
 12/11/8-0027

S

Ki
 34

ning ikke kan anbefale, at der gives tilladelse til anbringelse af et bådskur på det sted, hvor der tidligere var et sådant.

Vojens kommune har meddelt, at man efter de nye oplysninger kan acceptere et mindre redskabsskur, når det opføres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse.

Nævnet skal udtale:

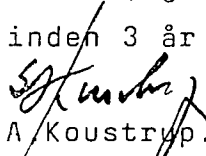
Efter de nu foreliggende oplysninger og i overensstemmelse med amtskommunens indstilling, er der i nævnet enighed om at meddele den ansøgte tilladelse i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. nu naturbeskyttelseslovens § 50, samt efter bemyndigelse fra amtskommunen efter planlægningslovens § 35, på følgende vilkår:

at bådeskurets størrelse bliver på max 24 m²

at bådeskuret placeres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse mod øst, og

at der til fredningsnævnet indsendes beliggenhedsplan, bygnings-tegning med angivelse af farve- og materialevalg (skal være mørke jordfarver) til godkendelse.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A/Koustrup.

/ha

Afgørelsen efter naturbeskyttelsesloven kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

Der vedlægges en klagevejledning i henhold til planlægningsloven.

29 JAN. 1993

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT
Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder. - Telf. 74 72 22 05.

Den 19. januar 1993 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. XXXV/92

Ansøgning fra Sønderjyllands Højspændingsværk, Aabenraa, om tilladelse til ombygning af en delstrækning af 150 kV ledningen Enstedværk-Tyrstryp.

§ 50 - Fredning af Rygbjerg og Vedsted søer.

Der fremlagdes skrivelse af 11. januar 1993 med bilag fra Sønderjyllands amt, landskabskontoret, j.nr. 8-70-51-2-543-1-92.

Det fremgår af sagen, at en mast, mast nr. 61, som skal udskiftes, er placeret i et området, der er beliggende indenfor fredningen af Rygbjerg og Vedsted søer.

Ifølge de for området gældende fredningsbestemmelser, må der ikke opstilles master, vindmøller, transformerstationer og lignende skæmmende indretninger.

Det fremgår af ansøgningen, at der ikke er tale om yderligere master i forhold til eksisterende master, men om en udskiftning af masterne fra 2-bens til 1-bens master, og at masterne så vidt muligt vil blive placeret samme sted, som de eksisterende.

Amtskommunen har meddelt, at man kan anbefale en dispensation fra fredningsbestemmelserne Rygbjerg og Vedsted søer, og at amtet i

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/80027
Sag nr. 8

Bil ✓

Handwritten signature and initials.

medfør af naturbeskyttelseslovens kap. 3 vedrørende anlæg i det åbne land er sindet senere at meddele godkendelse til udskiftningen.

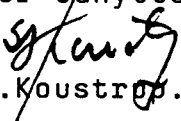
Nævnets afgørelse:

Da der er tale om en ombytning/udskiftning af master fra 2-bens til 1-bens master, der fortrinsvis placeres, hvor de tidligere master er anbragt, finder nævnet, at udskiftningen ikke strider imod fredningens formål.

Nævnet meddeler herved tilladelse til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50.

Nævnet skal gøre opmærksom på, at udskiftningen, jfr. ovenstående, tillige kræver tilladelse fra Sønderjyllands amt.

I medfør af lov om naturbeskyttelse, § 66, bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

/ha

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

Kontor	Reference	Dato	Journalnr
Landskab	HJH	28. januar 1993	SN 1211/8-0027

Advokatgruppen Danmark
Nørregade 23-25
Postbox 382
6100 Haderslev

**Vedr. tilladelse til opførelse af bådeskur på matr.nr. 130
Høgelund, Vedsted. Deres j.nr. 0891335.**

Ved afgørelse af 15. september 1992 har Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt givet Deres klient, Fr. Herta Jenisch, afslag til at genopføre et bådeskur ved Rygbjerg Sø på ovennævnte matr.nr. Fredningsnævnet har i stedet på visse vilkår dispenseret fra fredningen om Rygbjerg og Vedsted søer til at opføre et bådeskur ved Deres klients sommerhus på matr.nr. 81 Høgelund, Vedsted. I fredningsnævnets afgørelse er optaget de påkrævede afgørelser i henhold til Zoneloven og Naturbeskyttelseslovens § 16 truffet den 20. august 1992 af Sønderjyllands Amtsråd v/udvalget for teknik og miljø.

Ved skrivelse med bilag af 12. oktober 1992 har De på Deres klients vegne påklaget fredningsnævnets og amtets afgørelser til Overfredningsnævnet/Planstyrelsen med påstand, at skuret tillades placeret ved søkanten på matr.nr. 130 som ansøgt.

Som tidligere meddelt har Naturklagenævnet - der har afløst Overfredningsnævnet og fra 1. januar 1993 har overtaget Planstyrelsen opgaver m.h.t. klager over zonelovsafgørelser - den 4. november 1992 videresendt klagen til Skov- og Naturstyrelsen til afgørelse for så vidt angår fredningsnævnets afgørelse i henhold til fredningen og amtets afgørelse i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 16.

Skov- og Naturstyrelsen stadfæster herved disse afgørelser.

Postadresse	Telefon	Telex	Telefax
Slotsmarken 13 2970 Hørsholm	45 76 53 76	21 485 NATURE DK	45 76 54 77

Såvel matr.nr. 81 som nr. 130 er omfattet af fredning af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser gennemført ved Overfredningsnævnets afgørelse af 20. maj 1988 samt af søbeskyttelseslinie i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 16 (tidligere Naturfredningslovens § 47a) .

Fredningen har til formål at sikre et rigt og varieret dyre- og planteliv og opretholde de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Der må ikke foretages terrænændringer og der må ikke opføres ny bebyggelse.

I Deres klage anføres, at det tidligere skur må betragtes som lovlig opført, hvorfor Deres klient har en genopførelsesret.

På forespørgsel fra Landskontoret for Landboret om genopførelse af bebyggelse i fredet område efter brand m.v. har Overfredningsnævnet i skr. af 14. december 1984 udtalt:

"En sådan bestemmelse er gennem lang tid ikke optaget i OFN's fredningsafgørelser. OFN har anset det for rigtigst, at spørgsmålet om muligheden for at kunne genopføre en bebyggelse efter dens hændelige undergang afgøres konkret efter alm. retsgrundsætninger og således, at der evt. kan knyttes betingelser til en tilladelse, f.eks. om en ændret placering af bebyggelsen, om dens ydre fremtræden eller om etablering af en slørende beplantning. De alm. retsgrundsætninger, der vil finde anvendelse, kan udtrykkes således, at der - evt. på visse betingelser - skal gives tilladelse til en genopførelse, medmindre der foreligger omstændigheder som klart taler herimod. Sådanne retsgrundsætninger er bl.a. udtrykt af Folketingets ombudsmand i relation til bestemmelserne om bebyggelse i landzone i by- og landzonenloven, se ombudsmandens årsberetning for 1979, s. 277, og for 1975, s. 52 og 448."

Da det gamle bådeskur efter det foreliggende ikke gik håndeligt til grunde og der ikke i forbindelse med fjernelsen af det blev

søgt om tilladelse til opførelse af nyt bådeskur samt da der ikke blev fremført ønske om tilladelse til erstatningsbyggeri i forbindelse med Overfredningsnævnets behandling af fredningssagen kan Skov- og Naturstyrelsen, på trods af amtets tilkendegivelse, ikke anerkende Deres påstand om genopførelsesret.

Skov- og Naturstyrelsen finder iøvrigt ikke baggrund for at ændre fredningsnævnets afgørelse om dispensation fra fredningen og amtets afgørelse om dispensation fra søbeskyttelseslinien.

Denne afgørelse betyder, at amtets afgørelse efter zoneloven ligeledes står ved magt.

Styrelsens afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelse skal være anlagt inden 6 måneder.

Der vedlægges en række fotografier, der tilhører Deres klient.

Med venlig hilsen

Jørgen Helk

Kopi til orientering:

- Sønderjyllands Amt (j.nr. 8-70-53-1-543-3-91)
- Vojens Kommune (j.nr. 02.00.08G01-002-91)
- Danmarks Naturfredningsforening
- Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt (j.nr. XIII/92) -
nævnets akter vedlagt.

REG. NR. 0592.02

Den 20. maj 1996 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J. nr. 19/96   *Ansøgning fra Sønderjyllands amt om tilladelse til at opstille en 3.200 liters tank til flydende ild på matr.nr. 128 Vedbøl, Vojens kommune.*

§ 50

Fredning af Vedsted og Rygbjerg søer med omgivelser.

Der fremlagdes skrivelse af 10. maj 1996 med bilag fra Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-51-4-543-1-96.

Ifølge kendelsen må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder faste konstruktioner og anlæg, men der må i forbindelse med en restaurering af søerne anbringes beluftere i begge søer med det formål at tilføre de iltfri/iltfattige bundlag ilt.

Det er oplyst, at tanken agtes opstillet på P-pladsen ved Vedsted sø, og at tanken fjernes efter endt brug. Tanken har en højde på 4,6 m. Der opsættes et 1,80 m højt metalhegn (grå) omkring tanken.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da formålet med fredningen bl.a. er at retablere Vedsted sø, strider det ansøgte ikke imod fredningens formål.

Nævnet meddeler herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til opstilling af en 4,6 m høj tank til

flydende ilt det anførte sted samt til opstilling af et 1,80 m højt metalhegn.

Tilladelsen gælder så længe søens tilstand tilsiger en ilttilførsel, dog ikke ud over 5 år fra 1. juni 1996.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for påtegning Sønderjyllands amt, Dommerkantoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telefon 74 72 22 05.

REG. NR. 0592.02

År 1996 den 6. juni foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 24/96   *Ansøgning fra Helle og Jan Søberg, Vojens om tilladelse til at opfylde et areal på matr.nr. 17 Vedbøl, Vojens kommune.*

Fredning af Rygbjerg og Vedsted søer.

§ 50

Der fremlagdes skrivelse af 28. maj 1996 med bilag fra Sønderjyllands amt, j.nr. 8-70-51-3-543-2-96.

Det fremgår af sagen, at der ønskes opfyldt et areal på ca. 40 x 40 m. Der er tale om en lavning. Arealet er beliggende umiddelbart i tilknytning til ejendommens bygninger. Der er tidligere foretaget en opfyldning, hvorved der er opstået stejle skråninger. Arealet vil efter endt opfyldning indgå som en mere harmonisk helhed med bløde skråninger.

Amtet har anbefalet det ansøgte.

Det fremgår af fredningekendelsen, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand, og at der ikke må foretages terrænændringer.

Fredningsnævnets afgørelse:

Det fremgår af et medsendt kort, at ejendommens bygninger ligger udenfor fredningen, og at det aktuelle areal, som ønskes opfyldt, ligger lige ind til fredningsgrænsen. Under hensyn hertil og til opfyldningens begrænsede omfang, samt da opfyldningen ikke strider imod fredningens formål, meddeler

nævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte.

Nævnet skal påpege, at der ikke må ske beskadigelse af diget vest for opfyldningen, samt at opfyldningen skal ske med uforurenede jordfyld.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Det er tillige oplyst, at der senere ønskes opført en staldbygning i umiddelbar tilknytning til ejendommen, men dette kræver ikke dispensation fra fredningsnævnet, da det i fredningenskendelsen er anført, at fredningen ikke er til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsjord.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for påtegning Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Dommerkontoret, Nørregade 31,
6270 Tønder.
Telefon 74 72 22 05.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

nr. 396

REG. NR. 0592.02

K

Den 19. april 1996 kl. 11,00 afholdt *Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt* møde i Vedsted med formanden, dommer S.A. Koustrup, suppleanten for det amtsrådsvalgte medlem, Jan Nøjsen og det kommunalvalgte medlem Torben Hansen.

Der foretoges:

J.nr. 11/96   *Ansøgning fra landmand Jørn Mortensen, Tøndervej 18, Vedsted, om tilladelse til at tilplante et areal på ca. 1 ha af matr.nr. 40 Vedbøl, Vedsted, med juletræer, Vojens kommune.*

§ 50

Fredningssag: Rugbjerg og Vedsted søer med omgivelser.

For Sønderjyllands amt mødte sagsbehandler Sonja Lorentzen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Arvid Sørensen.

For Vojens kommune mødte Hans Linding.

Ansøgeren Jørn Mortensen var til stede.

Haderslev Statsskovdistrikt havde meldt afbud.

Formanden gennemgik sagens bilag.

Der foretoges besigtigelse.

Ansøgeren oplyste, at han plejer at have arealet tilstået

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1996 - 1211/8-0001

Akt. nr.

2

Bil.

med byg, men nu gerne vil prøve en anden afgrøde. Han er indforstået med, at det i en evt. tilladelse anføres, at højden på træerne ikke må overstige 2 meter. Der er tale om at plante nordmannsgran. Der skal formentlig opsættes et dyrehegn på 1,50 meter omkring marken.

Arvid Sørensen, Hans Linding og Sonja Lorentzen gav udtryk for, at de ikke mente, at der i denne sag var anført nogen speciel grund til, at nævnet skulle give dispensation, og at man principielt skulle fastholde fredningen.

Formanden oplyste, at Skov- og Naturstyrelsen har meddelt, at man ikke har indvendinger imod det ansøgte, hverken i relation til gravhøjen på nabomarken eller til selve beplantningen.

Ved besigtigelsen konstateredes det, at det omhandlede areal af matr. nr. 40 Vedbøl er beliggende på fredningsgrænsen helt ind mod Slukefter Kro og anden bebyggelse. Fredningsgrænsen er trukket helt ind til bebyggelsen. Bygningerne til ansøgerens ejendom, der ligger ved siden af hotellet, ligger lige ud til det ansøgte areal. Op til den vestlige del af arealet ligger et parcelhus med en have. Havehegnet ud mod marken, hvor ansøgeren agter at plante juletræer, er et levende hegn med en højde på ca. 2 meter. I den del af arealet har ansøgeren allerede plantet grantræer på et område på 200-250 m². Mod syd grænser det ansøgte areal ned til et moseområde, der ligger en del lavere, således at der her er en naturlig afgrænsning mellem marken og det naturområde, som mosen er en del af.

Fredningsnævnets afgørelse:

Det fredede areal udgør ca. 150 ha. Det ansøgte areal udgør ca. 1 ha og ligger på fredningsgrænsen op til bebyggelsen omkring kroen i Vedsted og helt ind til ansøgerens landbrugsbygninger. En tilplantning vil ikke tage udsynet til Vedsted kirke, til Vedsted Sø eller til gravhøjen på den anden side af en vej ned til Vedsted sø.

En tilplantning vil helt eller delvis skjule en nyere tilbygget værelsesfløj til Slukefter Kro.

Under hensyn til det anførte er der i nævnet enighed om, at en tilladelse til tilplantning det pågældende sted ikke vil stride imod fredningens formål, selvom der i fredningskendelsen er et generelt forbud mod beplantning. Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse til det ansøgte på vilkår, at træerne ikke bliver højere end 2 meter.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

Dommerkontoret, Nørregade 31,

6270 Tønder.

Telf. 74 72 22 05.

12. JAN. 1997

REG. NR. 0592.02.

Den 29. januar 1997 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 2/97

Ansøgning fra Kurt Karlsen, Vojens, dels om tilladelse til at etablere en vildtremise ved at tilplante ca. 3000 m² af en lavtliggende græsmark, dels om tilladelse til at udtynde nogle vildtvoksende piletræer, dels om tilladelse til at tilplante et område syd for nogle vandhuller. Matr.nr. 43 Arnitlund, Vedsted i Vojens kommune.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 27.d.m. med bilag fra Sønderjyllands amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-51-3-543-12-96.

Arealet ligger i det område, som er fredet i forbindelse med fredningssagen om Rygbjerg og Vedsted søer.

Fredningens formål er at bevare de væsentlige landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området.

Amtet har indstillet til nævnet, at der meddeles dispensation til vildtremise og udtynding, idet det ansøgte vil forøge områdets naturværdi, men ikke til tilplantning.

Amtet har yderligere oplyst, at ansøgeren efter forhandling har frafaldet ansøgningen om tilplantningen.

Fredningsnævnets afgørelse: Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1996 - 1211/8 - 0005 P.H.

Akt. nr. 8

Da det ikke strider imod fredningens formål, at der etableres en vildtremise, og at der sker en uddynding, meddeler nævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 tilladelse hertil på betingelse af, at tilplantningen sker med danske løvfaldende træer og buske. Derimod kan der ikke meddeles tilladelse til at tilplante områder syd for nogle vandhuller, da der er tale om moseområder, som bør bevares i forholdsvis åben tilstand.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

S.A. Koustrup.

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheden. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klagen skal indsendes skriftligt til Fredningsnævnet for Sønderjyllands amt, Dommerkontoret, Nørregade 31, 6270 Tønder, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg, tlf. 73 42 41 21, fax. 74 42 41 23

REG. NR. 0592.0².

Den 3. december 1997 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 64/1997:

Ansøgning om tilladelse til forlængelse af tag på sommerhus på matr.nr. 81 Vedbøl.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 6. november 1997 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Miljøområdet, j.nr. 8-70-52-1-543-1-97.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Torben Hansen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 20. maj 1988 om fredning af Rygbjerg og Vedsted søer. Der ansøges om tilladelse til at forlænge taget på et sommerhus ud over en eksisterende tilbygning.

Fredningen har til formål at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området, og der må ikke opføres ny bebyggelse m.v.

Sønderjyllands Amt har meddelt, at det ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Miljø- og Energiministeriet
Statens Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996 - 1211/8 - 0005 Bil
Amt nr. 10

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Da det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet dispensation, således at det tillades at forlænge taget ud over den eksisterende tilbygning.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Amtet har oplyst, at det ansøgte kan kræve tilladelse efter anden lovgivning, hvorfor ansøgeren - forinden arbejdets udførelse - må rette henvendelse til Vojens kommune.

Claus Kejsler

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkantoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMT

Domhuset, Kongevej 41, 6400 Sønderborg tlf. 7342 4121 fax 7442 4123

Mottaget i
Skov- og Naturstyrelsen

11 JAN. 2006

REG. NR. 0592.02
SCANNET

Den 4. januar 2006 kl. 10.30 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på ejendommen Lille Vedbølvej 6, 6500 Vojens, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Jens Thestrup Schmidt.

Der foretoges:

J.nr. 39/2005

Ansøgning fra Jan Søberg, Lille Vedbølvej 6, 6500 Vojens, om dispensation til plantning af læhegn ved et planlagt staldbyggeri på matr.nr. 17 Vedbøl Vedsted, Vojens kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Helle Hartmann.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Flemming Nissen.

For Friluftsrådet mødte Martin Martinsen.

Ansøger var til stede og oplyste, at der i forbindelse med en produktionsudvidelse ønskes opført en ny kostald og en ny gylletank.

Formanden redegjorde kort for Overfredningsnævnets afgørelse af 20. maj 1988 om fredning af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser. Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskadelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i området. Ifølge fredningskendelsen må der ikke plantes nye læhegn.

Helle Hartmann oplyste, at fredningen ikke er til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende landbrugsbebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger. Staldbygningen kræver således ikke dispensation i forhold til fredningen. Amtets naturafdeling har ønsket, at der gennemføres afværgeforanstaltninger til reduktion af ammoniakbelastning af beskyttede naturområder og har derfor foreslået, at ansøger planter et hegn umiddelbart nord for den nye stald med det formål at opsamle affaldsstoffer og således, at afsætningen i naturområderne og søerne længere væk fra stalden formindskes.

Arealet, hvor den påtænkte stald ønskes opført, blev besigtiget.

Ansøger oplyste, at den nye stald på 40 x 60 meter ønskes opført parallelt med den eksisterende. I en afstand af 20 meter fra denne stald ønskes plantet et hegn, der samtidig med at reducere næringsstilførslen til naturområderne vil sløre staldbygningen.

Helle Hartmann oplyste, at Vojens kommune telefonisk har tilkendegivet, at man var

203-1211/8-001
103

positivt indstillet overfor ansøgningen. Hegnet bør bestå af 3 rækker med hjemmehørende træer og buske og skal ikke kun være en midlertidig foranstaltning.

Helle Hartmann oplyste videre, at hegnet ikke vil genere udsigten til højene eller til kirken.

Friluftsrådet havde ingen bemærkninger til ansøgningen.

Ansøger anførte, at man for at opnå en sammenhæng kunne lade hegnet fortsætte fra den nye staldbygning og forbi den nye gylletank for at sløre denne og hen til det eksisterende hegn.

På forespørgsel fra formanden bemærkede ansøger, at han ansøger Fredningsnævnet om dispensation til at plante et sådant hegn.

Helle Hartmann bemærkede, at Amtet ingen indvendinger har mod det nu ansøgte, idet både stalden og den nye gylletank derved vil blive afskærmet.

De øvrige mødende kunne tilslutte sig Amtets bemærkninger.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Plantning af et læhegn som ansøgt til afskærmning af ny kostald og gylletank kan på grund af allerede eksisterende bevoksning og bebyggelse ikke antages at få nogen indvirkning på udsigten til oldtidshøjene og kirken. Plantningen vil således ikke være i strid med denne del af fredningsformålet. Herefter og da den tillige kan reducere ammoniakbelastningen i området, meddeler Nævnet dispensation til plantning af et læhegn som ansøgt under dette møde, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Det er et vilkår, at hegnet skal bestå af løvfældende træer og buske af dansk oprindelse og som er egnstypiske.

Dispensationen er ikke i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsø

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

**Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Dokken 1, 6700 Esbjerg**

Tlf.: 79 13 66 77

Vedr.: J. nr. 41/2007: Ansøgning om dispensation til at befæste adgangsvejene til Vedsted Sø, anlægge en udsigtsbro i søen, anlægge en sti højre om søen, opsætte borde og bænke m.v. på de fredede arealer ved Vedsted Sø.

Fredningsnævnet har fra Haderslev Kommune modtaget en ansøgning fra Vedsted Menighedsråd om dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 20. maj 1988 om fredning af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser i Vojens Kommune til at befæste adgangsvejene til Vedsted Sø, anlægge en udsigtsbro i søen, anlægge en sti højre om søen, etablere en handicaplift ved friluftsbadet, opsætte borde og bænke m.v. på de fredede arealer ved Vedsted Sø.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 14. marts 2008, hvor nævnet tillige foretog besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Vedsted sogn menighedsråd dispensation til at befæste adgangsvejen fra Skovbyvej til broen ved friluftsbadet, fra broen ved friluftsbadet til toiletbygningen og fra toiletbygningen til adgangsvejen, at opsætte 2 borde og 4 bænke ved friluftsbadet, at montere en handicaplift på badebroens nordside og at renovere toiletbygningen på de vilkår, der fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet traf den 20. maj 1988 afgørelse om fredning af Rygbjerg og Vedsted Søer med omgivelser i Vojens Kommune, Sønderjyllands Amt og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for fredningsområdet:

”...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre - og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 11.

§ 3. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

§ 4. Beplantning.

Uden for eksisterende haver må der ikke foretages tilplantning med træer og buske.

...

§ 6. Særlige bestemmelser om Rygbjerg og Vedsted Søer.

På hver sø må der kun sejles med indtil 4 robåde eller sejljoller. Windsurfing er ikke tilladt.

Der må kun forefindes bade - og bådebroer i følgende omfang:

1. I Rygbjerg sø ud for matr. nr. 81 Vedbøl, Vedsted, indtil 4 simple lave træbroer med eventuelt rækværk. Brolængden fra søbred må ikke overstige 5 m.

2. I Vedsted sø ud for matr. nr. 128 Vedbøl, Vedsted, en offentlig tilgængelig badebro med højst 2 tværgående broer. Brolængden fra søbred må ikke overstige 40 meter, og ingen af de tværgående broer må være længere end 20 m.

...

§ 8. Vejanlæg

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages regulering af bestående veje. Dette forbud gælder ikke veje, der er nødvendige for land – og skovbrugsdriften, og som følger det naturlige terræn.

§ 9. Bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og transformestationer. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende

landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags – og lossepladser.

Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

...”

Vedsted sogns menighedsråd, der ejer arealerne omkring Vedsted Sø, ansøgte i efteråret 2007 Haderslev kommune om tilladelse til forskellige tiltag, som menighedsrådet vil sætte i værk på arealerne omkring Vedsted Sø, for at styrke søen som et rekreativt område.

Menighedsrådet har blandt andet anført i ansøgningen:

”Generelt

Der er skaffet tilsagn om midler til anlæggelse af en handicapsti omkring Vedsted Sø.

Stiprojektet går ud på at gøre området tilgængeligt for handicappede og dårligt gående. En stabilisering/etablering af stien vil give flere mennesker en mulighed for at gå en tur i det smukke område.

Projektet er som helhed udformet så hensynsfuldt som muligt i forhold til det smukke fredede område.

Forbilledet for projektet har været den smukt anlagte sti omkring Kalvø ved Rødekro, hvorfor vedlagte materiale indeholder illustrerende materiale til forklaring af planerne.

- Stien skal overordnet følge søbredden rundt ca. 1,7 km, etableret hvor stien er i dag, men med tilgængeliggjorte adgangsveje dels fra nord fra Tøndervej og dels fra østsiden fra Skovbyvej, fra den mindre allerede eksisterende parkeringsplads, som findes i forbindelse med søbadet på dette sted.

- Borde, bænke og orienteringsskilte opsættes ved stien med passende mellemrum – ca. 200 m og hvor der naturligt er plads. Belægning omkring bænke skal være fast som den øvrige stibelægning.

- To fiskepladser/træbroer etableres, hvor de naturligt kan falde ind i forhold til arealet.

-Handicaptoulet er planlagt indrettet i den nuværende herretoilet i forbindelse med de eksisterende omklædningsrum ved søbadet.

Stien om søen

Der er i dag en naturtrampet sti omkring søen på ca. 1,7 km, med varierende bredde og beskaffenhed. Den er ikke altid tilgængelig, da den ikke er egentlig befæstet og kan være smal og til tider sumpet. Stien er også for stejl visse steder for f. eks. kørestolsbrugere.

Mellem stien og søen skal der, hvor pladsen tillader det, etableres 2 til 3 steder med picnicborde. Terrænet fra stien til disse picnicpladser skal sandsynligvis planes ud med en tilsvarende befæstelse som stien. Her kan opstilles et standard bord/bænk arrangement. Bordpladen bør dog forlænges i den ene ende, så kørestolsbrugere også har mulighed for at benytte bordet.

a. Tekniske beskrivelser af stiens bundmateriale:

Stigning max 1,20
 Bredde 1,5 m
 Belægning:
 Bund af 15 cm stabilgrus
 Øverste lag 5 cm stenmel af danske sten (0,12)
 Pilhøjde ca. 2,5 cm til overfladeafvanding

Stien ønskes etableret i 1,5 m bredde. Stien skal visse steder hæves eller sænkes og etableres så der så vidt muligt ikke pågår stigninger på mere end 1:20.

Opholdsarealer ved bænke belægges med samme materiale som sti.

b. Vedligeholdelse:

Ukrudtafbrænding
 Afretning..."

I ansøgningen til Haderslev kommune har menighedsrådet herefter beskrevet de enkelte elementer i ansøgningen således:

"...
 A1 + A2 + A3

Adgangsveje

Ved brandvej, + 2 adgangssteder fra Søvnæget + befæstning af Søvnæget

Beskrivelse:

Adgangsvejene til friluftsbadet; dels den fra parkeringspladsen ved Skovbyvej ca. 30 m, dels den nordlige adgangsvej fra kroen, Præstevej ca. 150 m, ønskes også befæstet med fast, plan, belægning således at man som dårligt gående, eller hvis man er på hjul som i en kørestol eller i en barnevogn kan komme ned til søen.

B

Sti mellem skråning og strandbred

Fra brandvejen mod højre etableres stibelægning direkte over til handicaptoiletet og med afdrejning ned mod badebroen.

Mod toiletbygning etableres adgangsvej op til indgang.

C

Handicaplifft ved badebro

Handicaplifft monteres ved badebroen

...

D1 + D2

Træbelægning ved fiskeplads

Ved søens sydvestlige ende og hvor der i dag er et fugtigt stykke sti, ønskes etableret træbelægning over det fugtige stykke og en fiskeplads helt ude ved vandkanten. Længde ca. 10 m bredde fra 1,5 – og op til 3 meter på de midterste 4 meter af stykket, og en fiskebro, som foto, men kortere.

E

Udsigtsplads/bro ved søens nordende

Ved søbreddens nordlige ende er der i dag et tilgroet areal. Der ønskes etableret en bro langs og gemt i sivkanten, så der bliver mulighed for at følge søen rundt ad denne ”bro” eller til udsigt/fiskeplads.

Etableres i træ, bredde 2 meter, længde ca. 20 meter rundende så den følger sivkanten. Afsluttes i en jævn opgang til præstevejen mod vest.

Alternativ løsning til bro:

Den tilgroede sti kan ryddes, og der er mulighed for at etablere belægning i 1,5 meters bredde.

F

Turen omkring søen i øvrigt

Turen fra toiletbygningen og højre omkring søen: Stien kan hele vejen udføres i 1,5 meters bredde uden der gøres skade på store træer. Der må ryddes i krat og selvsåede planter, men stifremførslen kan ske uden om den gamle bevoksning.

Turen fra brandvejen og venstre omkring søen. Stien kan hele vejen etableres oven i den gamle sti. Hvis der etableres fiskeplads på den første fugtige del af stien føres stien bagom præstegården og ender i vejen ind mod præstegården – mod vest. Bagom præstegården er der en stigning, men med etablering af hvile/udsigtspladser vil det blive anvendeligt.

Bagom præstegården er der etableret græssti, som giver mulighed for at stien bliver 2 meter bred. (Vil ikke skæmme – da den ikke her følger søbredden)

G

Toiletbygningens renovation

....

H

Bænke og anlæg..."

Det fremgår af ansøgningen, at den eksisterende toiletbygning skal renoveres og udvides, at udvidelsen af toiletbygningen skal udføres i gule teglsten og med builtuptag, og i samme bygningstruktur som den eksisterende toiletbygning.

I et udateret tillæg til stibeskrivelsen har menighedsrådet foreslået, at stien anlægges mellem præstegården og søen, i stedet for den oprindeligt foreslåede stiføring bagom præstegården. I tillægget har menighedsrådet anført, at:

"Ved denne placering af stien skal ryddes en del krat. Foran præstehaven kan stien udføres som træbelægning, idet terrænet er lavt og meget tæt på at være som søens vandniveau."

Haderslev Kommune har i brev af 10. december 2007, hvormed sagen blev fremsendt til fredningsnævnet, blandt andet anført:

"...

Efter telefonisk kontakt til Anne Enemark er ansøgningen ændret/præciseret i forhold til projektbeskrivelsen på følgende punkter:

Ansøgningens punkt D1 og D2:

Ved søens sydvestlige ende, hvor der i dag er et fugtigt stykke, ønskes etableret en træbelægning eller en fiberdugbelægning. Desuden ønskes en flydebro eller en lav bro, med en platform (ca. 4 m bred) til fiskeplads for enden af broen. Der skal være

rækværk på broen. Broen vil i alt gå ca. 6 m ud i vandet. Der er kun tale om *en* bro på stedet.

Ansøgningens punkt E

Langs søens nordlige bred (mellem A2 og A3) ønskes en fiskeplads/udsigtsplads. Den ønskes etableret som en flydebro eller en lav bro langs bredden (i ca. 6 meters længde og 2 meters bredde). Ansøgningens beskrivelse af en ca. 20 m lang bro i sivkanten frafaldes.

Ansøgningens punkt F

Stien igennem præstegårdshaven ønskes etableret på eksisterende sti.

Fredningen

Det skal vurderes, hvorvidt ansøgningens punkter enkeltvis og samlet set, er i strid med fredningens formål om at sikre de landskabelige værdier.

I forhold til fredningen skal det vurderes hvorvidt de terrænændringer og belægninger med henholdsvis stenmel og træ, der skal til for at etablere handicapadgang på eksisterende stier er så væsentlige, at det kræver dispensation i forhold til fredningens § 8, og om der i givet fald kan dispenseres til reguleringen og belægning.

Ifølge fredningens § 6 må der kun være en badebro i Vedsted sø. Det skal vurderes hvorvidt der kan dispenseres til de to ansøgte fiskepladser/broer.

Ifølge fredningens § 9 må der ikke etableres andre faste konstruktioner end bygninger. Det skal vurderes om opstilling af broer, handicaplift og borde/bænke er omfattet af denne paragraf og om der kan dispenseres til dette.

Under forudsætning af, at der ikke opføres nye bygninger/tilbygning vurderes det at der ikke kræves tilladelse efter fredningen. ...”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde fredag den 14. marts 2008, hvor fredningsnævnet tillige foretog besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for menighedsrådet Anni Enemark og Kristian Nissen, for Haderslev Provstiudvalg formanden Jacob Jepsen og Helge Jacobsen, for Miljøcenter Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Skov – og Naturstyrelsen, Sønderjylland, skovfoged Karsten Ramme, for Haderslev Kommune, Teknik - & Miljø, Miljø og natur, sagsbehandler Helle Hartmann, for Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite Flemming Nissen, for Friluftsrådet Martin Martinsen.

De er anført følgende i fredningsnævnets forhandlingsprotokol om mødet og besigtigelsen:

”...

Anni Enemark oplyste, at Vedsted kirke ejer søen og de omgivende arealer. Søen har gennem mange år været et yndet udflugtsmål for byens borgere, der også benytter søen som friluftsbad. Menighedsrådet har overvejet, hvorledes søen og dens nære omgivelser kan gøres mere tilgængelige for offentligheden og har derefter udarbejdet det projekt, der er forelagt fredningsnævnet. Ifølge projektet vil menighedsrådet etablere en befæste sti rundt om søen, hvor der allerede er en sti. Den eksisterende sti, der er en trampesti, er tilgængelig, men er ikke brugervenlig. Flere strækninger af stien kan være fugtig i våde perioder. For at sikre at stien er tilgængelig hele året, skal den befæstes. Ifølge projektet skal det øverste jordlag afgraves, hvorefter der skal udlægges en fiberdug, som skal dækkes til og afsluttes med et lag stenmel, så stien også kan benyttes af kørestolsbrugere og bevægelseshæmmede personer. Rundt om søen skal der opsættes bænke med passende mellemrum. I søens sydlige ende, der på det kortbilag, som er vedhæftet ansøgningen, er markeret med D2, skal der anlægges en 6 meter lang bro, regnet fra søbredden; broen afsluttes i en tværgående ponton, så broen er formet som et T. Lystfiskere benytter denne del af søen til lystfiskeri. I søens nordlige ende ved punktet A3 på kortbilaget skal der anlægges en udsigtsplatform langs søbredden; platformen skal være 6 meter lang og 2 meter bred og skal anlægges så lavt som muligt for ikke at skæmme sølandskabet. Adgangsvejen fra Skovbyvej til friluftsbadet skal befæstes for at forbedre adgangs-forholdene, og der skal anlægges befæstede stier til toiletbygningen. Toiletbygningen skal renoveres og udvides med et handicaptollet. Den renoverede bygning og udvidelsen skal fremstå i gule facadesten og med built-up tag; de nye døre skal svare til de eksisterende døre. Da menighedsrådet ønsker at forbedre bademulighederne for bevægelseshæmmede borgere, skal der på højre side af den eksisterende badebro – set fra land - monteres en handicaplift. Handicapliften tages på land i vinterhalvåret. Den vil ikke være videre synlig, når den er monteret, fordi dens øverste dele ligger lige over vandoverfladen. På arealerne omkring friluftsbadet skal der opsættes 2 borde og 6 bænke yderligere.

På forespørgsel oplyste Anne Enemark, at der også i dag er en sti mellem præstegården og søen, så der er ikke tale om et nyanlæg.

Karsten Ramme oplyste, at der allerede er en sti omkring søen. Nord for søen følger stien Søvænget. Stien er ikke befæstet. Hvis den skal gøres mere brugervenlig, er det nødvendigt at befæste den. I forbindelse med dette arbejde skal der foretages terrænændringer. Befæstelsen af stien skal afsluttes med udlægning af et lag stenmel af dansk oprindelse. Han har i et lignende projekt, som Skov- og Naturstyrelsen har udført på Kalvø i Genner Bugt, brugt denne belægning og har god erfaring med produktets anvendelighed til dette formål. Langs stien på Kalvø er der opstillet bænke med cirka 150 til 200 meters mellemrum. Bænkene er fremstillet af træ og syner ikke af meget. Opstilling af bænke langs stien omkring Vedsted Sø vil gøre stien mere brugervenlig for ældre medborgere. Skov- og Naturstyrelsen er af den opfattelse, at der bør etableres 2 broer, som også kan benyttes af bevægelseshæmmede, selvom det overordnet set er voldsomt med 2 ekstra broer i søen.

Naturgeograf Jørgen Clausen oplyste, at hovedopholdslinjen for isen under den sidste istid var i dette område. Vedsted Sø er en næringsfattig sø med meget klart og uforurenet vand i modsætning til Rygbjerg Sø, der er meget næringsrig.

Flemming Nissen oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til projektet, såfremt det gennemføres i overensstemmelse med de oplysninger, der er forelagt fredningsnævnet.

Martin Martinsen bemærkede, at de tiltag, som menighedsrådet ønsker gennemført, vil åbne Vedsted Sø og søens omgivelser for publikum og gavne friluftslivet. Selvom der etableres 2 yderligere broer i søen, går Friluftsrådet ind for projektets gennemførelse.

Provstiudvalgets medlemmer oplyste, at udvalget ikke har bemærkninger til projektet.

Helle Hartmann oplyste, at Haderslev Kommune skal meddele menighedsrådet tilladelser efter naturbeskyttelseslovens § 3 og § 16 til projektets gennemførelse. Kommunen vil afvente frednings-nævnets afgørelse.

På forespørgsel oplyste Anni Enemark, at det ikke er meningen, at søen skal anvendes som fiskesø; menighedsrådet ønsker ikke, at lystfiskere anvender badebroen. Ved at etablere en bro i søens sydende, er det sandsynligt, at lystfiskere vil benytte denne frem for badebroen. Området omkring friluftsbadet skal vedligeholdes af en lokal borgergruppe, der tillige vil føre dagligt tilsyn med friluftsbadet for at hindre, at der ikke sker uheld ved benyttelsen af handicapliften...”

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Fredningen af Rygbjerg og Vedsted Søer og søernes omgivelser er en status quo fredning. Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at der derfor ikke må foretages terrænændringer, ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne eller etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger på de fredede arealer. Det fremgår endvidere af de særlige fredningsbestemmelser om Rygbjerg og Vedsted søer, at der i Vedsted sø må etableres én offentlig tilgængelig badebro ud for ejendommen matr. nr. 128 Vedbøl, Vedsted. Overfredningsnævnet har på samme måde bestemt, at der må etableres indtil 4 simple lave træbroer i Rygbjerg Sø.

Det er på denne baggrund og de hensyn, der i øvrigt søges tilgodeset gennem fredningen af søerne, fredningsnævnets vurdering, at Overfredningsnævnet gennem fredningsbestemmelserne har markeret en øvre grænse for aktiviteter i det fredede område, og at fredningsbestemmelserne derfor skal administreres restriktivt.

Det er derfor fredningsnævnets vurdering, at det vil stride mod formålet med fredningen at tillade, at der etableres en sti omkring søen som beskrevet i projektet, at der opstilles bænke langs den allerede eksisterende sti omkring søen, at etablere andre adgange til søen end adgangen ved friluftsbadet, samt at etablere broanlæg i søens nordende og sydende. Fredningsnævnet meddeler derfor menighedsrådet afslag på ansøgningen til disse tiltag.

Friluftsbadet er etableret og sikrer offentlighedens mulighed for at benytte denne del af søbredden og søen til rekreative formål. Fredningsnævnet kan tiltræde, at der etableres ordentlige adgangsforhold til friluftsbadet, en sti mellem skråningen og søbredden samt en sti til toiletbygningen.

Fredningsnævnet kan ligeledes tiltræde, at der etableres tidssvarende toiletfaciliteter for at forbedre forholdene ved friluftsbadet, og at der etableres en handicaplift for at lette bevægelseshæmmede brugeres mulighed for at bade i søen.

Fredningsnævnet meddeler som følge af det anførte Vedsted sogns menighedsråd dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at befæste adgangsvejen fra Skovbyvej til broen ved friluftsbadet, stien fra broen ved friluftsbadet til toiletbygningen, og stien fra toiletbygningen til adgangsvejen, at opsætte 2 borde og 4 bænke ved friluftsbadet, at montere en handicaplift på badebroens nordside og at renovere toiletbygningen på vilkår,

at arbejdet udføres i overensstemmelse med projektet,

at byggeaffald fjernes fra det fredede område senest ved ibrugtagningen af toiletbygningen,

og

at terrænet retableres efter anlægsarbejdets afslutning.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af Vedsted sogns menighedsråd, Haderslev Stift, Haderslev Kommune, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening samt andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Projektet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del,
Esbjerg, den 15. april 2008.

Margit Ø Laub

Denne afgørelse er sendt til:

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Haderslev kommune, Teknik - og Miljøservice, Rådhuscentret 7, 6500 Vojens, 6330 Padborg.

Vedsted Menighedsråd, v/ Anne Enemark, Tørninglundvej 8, 6500 Vojens.

Haderslev Stift, Ribe Landevej 37, 6100 Haderslev.

Haderslev Provstiudvalg c/o Helge Jacobsen, Åstrup Allé 46, 6100 Haderslev.

Skov - og Naturstyrelsen Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Flemming Nissen, Simmersted Byvej 11, Simmersted, 6500 Vojens.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Mogens E. Thomsen, Varnæsvej 127, Hostrup Skov, 6200 Aabenraa.

reg. nr. 00592.02

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email. esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

21. september 2009
Fredningssag 14-2009

J. nr.: 14/2009: Ansøgning fra Vedsted sogns menighedsråd om dispensation til at opføre en ny præstebolig ved Vedsted sø.

Fredningsnævnet har modtaget en ansøgning fra arkitekt Rikke Martinussen om dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 20. maj 1988 om fredning af Rygbjerg og Vedsted søer med omgivelser i Vojens Kommune til at opføre en ny præstegård på ejendommen matr. nr. 34 Vedbøl, Vedsted, til erstatning for den eksisterende præstegård, der skal nedrives.

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde den 28. august 2009, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Vedsted Menighedsråd dispensation til at opføre en ny præstegård på ejendommen matr. nr. 34 Vedbøl, Vedsted, jf. afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet traf den 20. maj 1988 afgørelse om fredning af Rygbjerg og Vedsted Søer med omgivelser i Vojens Kommune, Sønderjyllands Amt, og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for fredningsområdet:

”...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre - og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenedede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 11.

§ 3. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

§ 4. Beplantning.

Uden for eksisterende haver må der ikke foretages tilplantning med træer og buske.

...

§ 8. Vejanlæg

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages regulering af bestående veje. Dette forbud gælder ikke veje, der er nødvendige for land – og skovbrugsdriften, og som følger det naturlige terræn.

§ 9. Bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og transformestationer. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags – og lossepladser.

Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

...”

Vedsted sogns præstegård er opført i 1853, oprindeligt som præstegård med alvsbygninger. Avlsbygningerne er nedrevet, så præstegården nu alene består af præsteboligen og en garagebygning. Det fremgår af sagens oplysninger, at præstegårdens bebyggede areal er 338 m². Præsteboligen og garagebygningen ligger på ejendommen matr. nr. 34 Vedbøl, Vedsted, umiddelbart vest for Vedsted sø, der udgør en del af det fredede område ved Rygbjerg og Vedsted søer.

Vedsted sogns menighedsråd besluttede for en årrække siden at opføre en ny præstegård vest for Vedsted sø på det areal, hvor præstegården ligger.

I et brev af 18. oktober 2006 meddelte menighedsrådet Kulturarvsstyrelsen, at menighedsrådet havde besluttet at nedrive præstegården, men forespurgte styrelsen om præstegården var fredningsværdig.

Denne forespørgsel besvarede Kulturarvsstyrelsen ved brev af 13. november 2006, hvori styrelsen oplyste, at præstegården ikke har de tilstrækkelige arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde, at bygningen fredes. Styrelsen tilføjede, at dette ikke var ensbetydende med, at styrelsen kan anbefale en nedrivning af præstegården. Styrelsen henviste til, at det fremgår af bogen ”Kulturmiljøer og kulturhistoriske enkeltelementer i Sønderjylland – en redegørelse. Aabenraa 2001”, at området omkring Vedsted Kirke er udpeget som kulturmiljø. Styrelsen anførte endvidere i brevet, at

”...

I amtets beskrivelse af kulturmiljøer står der om Vedsted:” Vedsted er sammensat af flere forskellige bebyggelselementer. Seks gravhøje ligger i forbindelse med landsbyen og udgør et særtræk. Sammen med kirke og præstegård, lokaliseret på hver side af Vedsted sø, kan man tale om et landskab med særpræget og kulturhistorisk værdi”.

Ved afgørelse af 1. februar 2007 meddelte Haderslev Provstiudvalg menighedsrådet, at udvalget ikke kunne godkende menighedsrådets beslutning om at nedrive præstegården og at opføre en ny præstegård med samme beliggenhed.

Menighedsrådet påklagede denne afgørelse til Haderslev Stiftsøvrighed.

Stiftsøvrighedens afgørelse fremgår af et brev af 7. august 2007. Stiftsøvrigheden har blandt andet anført i brevet:

”...

Stiftsøvrigheden finder, at menighedsrådet har fremført så vægtige argumenter for det lokale ønske om at nybygge en præstegård på den nuværende præstegårds plads, at man ikke vil modsætte sig, at menighedsrådet går videre med planerne om en nedrivning af den nuværende præstegård og projektering af en ny.

Stiftsøvrigheden lægger i den forbindelse særlig vægt på følgende af menighedsrådets argumenter:

- der er et stærkt lokalt ønske om at bevare det nuværende område omkring Vedsted Sø intakt med kun en bygning, og dette præstegården
- ved en reovering vil der være tale om så substantielle ændringer i præstegårdens indre, at reelt kun den ydre skal vil stå tilbage

- præstegårdens udseende er ændret flere gange til noget kvalitativt ringere (f. eks. en lavere tagrejsning end den oprindelige, og et nyt vinduesparti i gavlen)
- selv med en meget betydelig investering vil den ydre ramme forhindre, at der tilvejebringes en optimal bolig for kommende præstefamilier
- at ovennævnte forhold i den konkrete sag vejer tungere end hensynet til de kulturhistoriske interesser der er knyttet til en bevarelse af bygningen.

Det er dog fortsat stiftsøvrighedens opfattelse, at en økonomisk og kulturhistorisk isoleret set mere fordelagtig løsning ville være at frasælge den eksisterende præstegård (med et mindre jordtilliggende – og med bevaringsklausuler) og at opføre en ny præstegård andetsteds i sognet.

Stiftsøvrigheden ønsker i den sammenhæng at understrege over for menighedsrådet, at provstiudvalget må forventes at stille betydelige krav til udseendet af en ny præstegård ved Vedsted Sø med dens iøjnefaldende placering. En uanselig bygning på det sted vil forringe hele anlægget. Der må tegnes en bygning, der er specielt tilpasset placeringen, og som ikke udseendemæssigt er ringere end den nuværende præstegård.

...”

+ M Arkitekter A/S, Haderslev, udarbejdede herefter tegninger til en ny præstegård med omtrent den samme beliggenhed som den eksisterende præstegård, hvorefter Vedsted Sogns menighedsråd den 13. august 2008 ansøgte Fredningsnævnet om dispensation til at opføre en ny præstegård på præsteembedets arealer vest for Vedsted sø.

I brevet anførte menighedsrådet blandt andet følgende om baggrunden for ansøgningen:

”...

Vedsted menighedsråd søger om Fredningsnævnets tilladelse til

1. at nedrive den nuværende præstegård, gårdmur og garage.
2. at opføre en ny præstebolig, kontor og garage, på samme sted som den nuværende.

Ad. 1. Den nuværende præstebolig er opført i 1853, oprindelig som en præstegård med avlsbygninger. Nu er der kun stuehuset tilbage.

Der er ingen fredninger på bygningen.

Bygningen er meget nedslidt, og bærer tydeligt præg af at være kraftigt forsømt, der skyldes mange mange års dårlig og mangelfuld vedligeholdelse. Bl. a. er alle former for installationer totalt nedslidte.

Der kan ikke isoleres så den lever op til de nye krav hertil og den er dyr i den almindelige vedligeholdelse.

Den lever ikke op til nutidens krav til en moderne og funktionel bolig, og den er ikke handicap-egnet.

Præsteboligen har stået ubeboet siden 1. august 2006, på grund af fugtproblemer i bygningen.

Menighedsrådet har derfor vurderet, at bygningen er moden til nedrivning.

Ad. 2. Menighedsrådet søger om tilladelse til opførelse af erstatningsbyggeri – med en ny præstebolig – en kontorbygning og en carport/garage med redskabsrum, på samme sted som den nuværende...”

I projektet beskrev den projekterende arkitekt, arkitekt Rikke Martinussen, landskabet omkring præstegården og de vilkår, der var afgørende for forslaget til præstegårdens udformning således:

”Verdenshjørnerne

Man skal allerførst forholde sig til de 4 verdenshjørner, som i dette tilfælde byder på hver sine kvaliteter.

Øst:

Man ønsker helt naturligt at placere de primære opholdsrum mod søen og udsigten mod kirken, som ligger mod øst i forhold til præstegården.

Syd:

Samtidig drages man mod at få glæde af sydsolen og den smukt faldende plæne mod syd omgivet af rododendron og skov. Her fornemmer man en vis privathed.

En sydlig hovedorientering vil give et passivt varmetilskud, som det er fornuftigt at udnytte.

Vest:

Også vestsiden er interessant. For det første er det herfra aftensolen skinner på det tidspunkt, man har fri og er hjemme. For det andet skimter man, gennem skovhegnet, det smukt kuperede landskab mod vest.

Nord

Også udsigten mod nord er smuk. Det er fra denne side offentligheden kommer tættest på præstegården...”

Det fremgik af de tegninger, der var vedlagt brevet, at præstegården påtænkte opført som et tre-fløjet kompleks, der lukkede sig om en gårdsplads. Den projekterede bygnings facade mod øst bestod af to symmetriske bygningsdele, adskilt af et væksthuse, der udgjordes af et glasparti.

Bygningens facader skulle opføres i lys tegl med pudsede felter eller alternativt med vandskurede og hvidmalede facader. Taget skulle udføres i tagpap med listedækning. Vinduerne skulle udføres i hårdt træ, træ/alu eller komposit

I et brev af 9. oktober 2008 udtalte Kulturarvsstyrelsen om projektet blandt andet, at projektet fremtrådte som et meget voluminøst byggeri. Styrelsen fandt projektet meget dominerende i landskabet og uden sammenhængskraft med den overfor liggende kirke og dermed det kulturmiljø, som beskrives af amtet.

Haderslev Kommune udtalte i et brev af 10. oktober 2008 blandt andet, at

”...

Vedsted Præstegård har en enestående beliggenhed ud til Vedsted Sø. Vedsted Kirke, ligger på bakketoppen overfor søen mod nord. Oksevejen (eller Hærvejsstrøget) forløber ned forbi søens østlige side med indkig til søen over søen til Præstegård og kirke. Ved søens østside er der friluftsbad og rasteplads.

Den eksisterende præstegård – ud fra materialevalg og farver – underordner sig de eksisterende landskabelige og kulturhistoriske værdier omkring søen.

Efter lovgivningen skal der for offentlige bygninger, og herunder kirkelige bygninger, foretages en orientering til Kulturarvsstyrelsen for vurdering af en eventuel fredningsinteresse. I forbindelse med overvejelserne om en nedrivning af præstegården har Kulturarvsstyrelsen i 2006 vurderet, at præstegården ikke har de tilstrækkelige arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning. Kulturarvsstyrelsen har dog udtrykt betænkelighed ved en markant nedrivning i et udpeget kulturmiljø.

Kulturhistorisk set har sammenhængen hærvej, gravhøje, kirke og præstegård stor fortæller værdi. Præstegården sammen med kirken udgør, som de eneste to bygninger omkring og på hver sin side af Vedsted sø et helt specielt kulturhistorisk miljø.

Som udgangspunkt kan der gives tilladelse til genopførelse af nyt byggeri til erstatning for de eksisterende bygninger. På baggrund af de væsentlige landskabelige og naturmæssige værdier anbefales det, at der lægges særlig vægt på at bygningen i størrelse og form underordner sig de kulturhistoriske og landskabelige værdier i området, samt at bygningen i materialer og farver stadig bevarer en tilknytning til/sammenhæng med kirken...”

I et brev af 9. oktober 2008 til Stiftsøvrigheden udtalte kirkegårdskonsulent, landskabsarkitekt Preben Skaarup blandt andet om projektet, at den projekterede præstegård i forhold til den gamle præstegård, der er et enkelt og ret stort længehus, som ikke gør sig unødigt bemærket i landskabet, virker meget påtrængende og meget stort og søger tilsyneladende bevidst at stjæle hovedrollen i samspillet med kirken i landskabet. Kirkegårdskonsulenten tilføjede, at hvis en privat bygherre søgte om tilladelse til et tilsvarende projekt ville det være utænkeligt, at der ikke blev gjort indsigelse fra de kirkelige myndigheder med henvisning til, at et så dominerende og ubeskedent hus i høj grad ville forstyrre oplevelsen af Vedsted kirkes smukke beliggenhed i landskabet.

I et brev af 10. oktober 2008 til Stiftsøvrigheden anførte kgl. bygningsinspektør, arkitekt Niels Vium blandt andet, at området ved Vedsted kirke har store kvaliteter ikke mindst på grund af Vedsted Sø med omgivende skovklædte bakker, og at der er en smuk relation fra kirken til præstegården over søen og den anden vej fra præstegården til kirken og kirkegården. Det hedder herefter i brevet:

”...

Fordi præstegården erstatter en tidligere præstegård med samme placering af facadelængde mod kirkelandskab, og fordi der er tale om en bygning, som relaterer sig naturligt til kirke og kirkegården, er det vanskeligt at modsætte sig husets opførelse, men mange vil sikkert finde det for prangende.”

Haderslev Stiftsøvrighed udtalte på baggrund af disse udtalelser i brev af 10. oktober 2008 blandt andet:

”...

Det fremgår, at kirkegårdskonsulenten finder, at det nye hus virker påtrængende og stort i landskabet. Stiftsøvrigheden kan tilslutte sig kgl. bygningsinspektørs bemærkninger, hvorefter det er vanskeligt at modsætte sig husets opførelse, idet præstegården erstatter en tidligere præstegård med samme placering og facadelængde mod landskabet, og fordi der er tale om en bygning, som relaterer sig naturligt til kirke og kirkegården, hvorefter Stiftsøvrigheden ikke har bemærkninger til, at der meddeles tilladelse til opførelse af den foreslåede præstegård.

Stiftsøvrigheden kan tilslutte kgl. bygningsinspektørs bemærkninger, hvorefter der bør placeres nogle træer foran facaden, som med tiden vil vokse sig store og dæmpe husets udtryk set fra kirken...”

Fredningsnævnet traf efter besigtigelse med deltagelse af repræsentanter fra menighedsrådet, provstiudvalget, stiftsøvrigheden den projekterende arkitekt, arkitekt Rikke Martinussen, Miljøcenter Ribe, Haderslev Kommune, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite og Friluftsrådet følgende afgørelse:

”...

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Fredningen af Rygbjerg og Vedsted Søer og søernes omgivelser er en status quo fredning. Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at der derfor ikke må foretages terrænændringer, ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne eller opføres ny bebyggelse på arealerne.

Det er på denne baggrund og de hensyn, der i øvrigt søges tilgodeset gennem fredningen af søerne og søernes omgivelser samt indholdet af fredningsbestemmelserne,

Fredningsnævnets vurdering, at fredningsbestemmelserne skal administreres restriktivt.

Vedsted Menighedsråd har forelagt Fredningsnævnet tegninger til en præstegård, der skal opføres med omtrent samme beliggenhed som den eksisterende præstegård og hævet på en plint. Den projekterede præstegård fremtræder som et voluminøst byggeri, der vil virke meget dominerende i landskabet og uden sammenhængskraft med den overfor liggende kirke og dermed det kulturmiljø, som beskrives i bogen "Kulturmiljøer og kulturhistoriske enkeltelementer i Sønderjylland – en redegørelse. Aabenraa 2001".

Det er Fredningsnævnets vurdering, at den projekterede præstegård - i modsætning til den eksisterende præstegård - ikke underordner sig de landskabelige og kulturhistoriske værdier omkring søen, som søges bevaret gennem fredningen af søerne og deres omgivelser.

Uanset at bygningen skal tjene som bolig for sognets præst, og at der gennem mange år har ligget en præstegård på arealet vest for søen, finder Fredningsnævnet derfor, at det vil strider mod formålet med fredningen af Rygbjerg og Vedsted søer og søernes omgivelser at meddele dispensation til gennemførelse af det foreliggende projekt.

Fredningsnævnet finder imidlertid, at der vil kunne dispenseres til et nybyggeri på den eksisterende præstegårds arealer, såfremt den nye bygning udformes med særlig hensyntagen til landskabet og ikke virker forstyrrende på kirkens nære omgivelser, samt at den nye bygning både i henseende til materiale- og farvevalg underordner sig de landskabelige og kulturhistoriske værdier omkring søen, så der skabes den fornødne sammenhængskraft med den overfor liggende kirke og det særlige kulturmiljø ved Vedsted sø.

Disse hensyn og de hensyn, som den projekterende arkitekt har påpeget i sin projektbeskrivelse, kan tilgodeses, såfremt den nye præstebolig opføres som et længebyggeri med hvide facader mod søen og rødt teglstenstag, udført som saddeltag, og med en bagvedliggende bygning, opført parallelt med præsteboligen, til kontorer, mødelokaler og lignende, ligesom der kan opnås den fornødne afstand mellem boligen og præstens embedskontorer, såfremt der i projektet indarbejdes en mellemliggende gårdsplads. Fredningsnævnet er indstillet på at dispensere til et byggeri, der udformes i overensstemmelse med disse retningslinjer..."

Ved brev af 15. juni 2009 fremsendte arkitekt Rikke Martinussen et nyt projekt til en præstebolig i Vedsted.

Det fremgår af tegningerne og situationsplanen, at den projekterede præstebolig skal opføres tilnærmelsesvist på det sted, hvor præstegården ligger i dag – orienteret nord/syd - at den projekterede præstebolig skal opføres med facaden mod Vedsted sø, at bygningen, der er tænkt indrettet med præstekontor og garage, skal opføres vest for præstegården og parallelforskudt mod nord og i en sådan afstand fra præsteboligen, at der dannes et gårdrum mellem de 2 bygninger.

I brevet har arkitekten anført blandt andet:

”...

PLACERING

Præstegårdsanlægges skal opføres indenfor udstrækningen af det nuværende samlede præstegårdsanlæg, som ønskes nedrevet.

UDTRYK

Det nye præstegårdsanlæg opføres med et længehus indeholdende bolig for præstefamilien – og et længehus indeholdende carport for præstefamilien samt præstekontor.

Facaderne vandskures eller pudses med diffusionsåben silikatmaling i en hvid tone.

Af hensyn til økonomien, vil vi gerne holde muligheden åben for træbeklædning af dele af bygningen. Denne tænkes malet i en mørk neutral farve – gråsort fx

Taget udføres med rød vingetegl.

Med et skarpt nutidigt udtryk i en traditionel bygningskrop.

Der kan blive tale om at ventilation og afkast kommer til udtryk som zink skorstene i tagkippen.

Der er udtrykt ønske om at man senere kan udnytte tagetagen. Derfor planlægges kviste på begge sider af boligens tagflade. Der kan blive tale om at disse ikke opføres før loftet udnyttes. I så fald erstattes de af mindre tagvinduer fx model GVO fra velux, som fremstår i udstrækning som traditionelle støbejernsvinduer. Det vil afhænge af økonomien. Målet er nu at fremlægge bygningen i sin mest udnyttede form.

HANDICAPVENLIGT

Boligen ønskes indrettet, så den er hensigtsmæssig for en kørestolsbruger.

UDSTRÆKNING

Boligen opføres inden for den tidligere præstegårds udstrækning. Næsten samme længde, men smallere.

Kontoret opføres med samme længde, men ca. en halv meter bredere end den tidligere lade. Kontoret placeres forskudt for den tidligere lade, sådan at den kommer tættere på boligen. Begrundelsen herfor skal findes i den fornemmelse både vi, menighedsrådet og præsten har: at laden tidligere lå så langt fra boligen at disse 2 bygninger ikke fremstod som et samlet anlæg, men som 2 enkelt elementer.

TERRÆN

Der er endnu ikke foretaget en landinspektøropmåling af terrænet. Det betyder at det viste er hensigtserklæringer, som kan beskrives således: Bolig og kontor placeres med gulvkoten i niveau med det terræn, der er naturligt ved hoveddørene. Der opbygges terræn omkring boligen sådan at der opnås niveaufri udgang til mindre terrasser omkring huset. Terrasserne afgrænses mod det omgivende naturlige terræn med et glacier/lille skråningsanlæg, der beplantes med pur eller stauder.

Som konsekvens af behovet for niveaufri adgang til det fri vil huset fremstå uden synlig sokkel. Derfor kan det være relevant at erstatte skråningsanlægget med en lille støttemur sådan at boligen på afstand opleves som en bygning med en synlig sokkel direkte i terræn. Det vil blive nærmere vurderet, når der foreligger en terrænopmåling.

LANDSKAB

Hensigten er at haven fortsat skal fremstå åben med parkkarakter. De bygningsnære arealer vil blive behandlet med lavere og delvist skærmende beplantning.

Gårdpladsen udføres med en stensemelsbelægning suppleret med belagte arealer omkring indgangene. Der er ikke lavet en egentlig haveplan på nuværende tidspunkt...”

I et brev af 13. august 2009 til Haderslev Stift har den kongelige bygningsinspektør, arkitekt Niels Vium, anført om det nu foreliggende projekt blandt andet:

”...

Anlægget er formet som et afsnit med beboelse og et afsnit med kontor og garage. Det er udformet som længebygninger med pudsede og hvidmalede facader og et 40o tag med røde tegl. Hovedbygningen er forsynet med 5 kviste, hvoraf 3 vender mod kirken. Jeg har målt bygningerne til at være 7,5 meter høje.

Det fremgår, at bygningerne er placeret, hvor de eksisterende bygninger er placeret.

Af tidligere fremsendte skrivelser fremgår, at den nuværende bygning ikke kan bevares, fordi det vil blive for kostbart.

Når dette desværre ikke er muligt, finder jeg, at det fremsendte forslag vil passe godt til den smukke placering ved søen set fra Vedsted Kirke.

Projektet bør efterfølgende belyses med visualisering set fra kirkegården. Ligeledes bør der af facadetegningerne fremgå, at taget er et traditionelt tegltag...”

I et brev af 21. august 2009 har kirkegårdskonsulent, landskabsarkitekt Preben Skaarup, anført om det nu foreliggende projekt blandt andet:

”...

Byggeriet afløser den nuværende præstegård, som ønskes nedrevet. Det nuværende anlæg består af to parallelle, forskudte længer med boligen mod øst og udhus mod vest.

Denne disposition går igen i det nye anlæg, hvor boligen er placeret samme sted som den gamle bolig i næsten samme længde, men med en smallere bygningskrop. Kontor og udhus har samme længde som det gamle udhus, men er ca. en halv meter bredere. Den nye udhuslængde ønskes rykket tættere på boligen end i det eksisterende anlæg for at samle anlægget.

I forhold til tidligere kommenterede forslag til ny præstebolig er der tale om et mere beskedent projekt både i omfang og arkitektonisk udtryk.

Det er min vurdering, at det nye projekt vil virke mindre fremtrædende end det tidligere forslag i det følsomme landskab omkring Vedsted Sø, og dermed også have mindre betydning for oplevelsen af kirke og kirkegård i landskabet ved søen, hvor den eksisterende præstegård i forvejen er med til at præge området.

Jeg skal ikke kommentere bygningernes indretning, men blot opfordre til at begge huses indgangspartier overvejes yderligere. Ved boligen vil loggiaarealet sikkert gøre mere gavn inde i boligen, mens den viste skærm ved indgangen til kontoret i udhuset ikke passer til husets enkle arkitektur.

Afstanden mellem de to længehuse er vist mindre end 7 m, hvilket giver for lille manøvre plads ved carporten. Jeg vil anbefale at afstanden øges til mindst 10 meter ved at udhuslængden rykkes mod vest.

Der savnes en haveplan, som kan vise hvorledes uderummene disponeres med tilkørselsforhold, ankomstarealer, opholdsarealer, eksisterende bevoksning, terrænregulering og ny beplantning. Der bør tages vidtgående hensyn til eksisterende, store træer i området”.

I et brev af 25. august 2009 til Fredningsnævnet har Haderslev Stift udtalt, at Stiftsøvrigheden kan tilslutte sig konsulenternes bemærkninger under forudsætning af, at konsulenternes anbefalinger indarbejdes i projektet.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 28. august 2009, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog for menighedsrådet arkitekt Rikke Martinussen sammen med menighedsrådsmedlemmerne formanden Bent Andersen, Annegrethe Hansen, Christian Nielsen, kasserer Henry Jakobsen, Jørgen Hytting, Ingelise Carstens, sognepræst Carsten Vigsø, Vivian Vigsø og Kirstine Kristensen, for Haderslev Provstiudvalg Rasmus Hejsel, Hanne Houmøller og Arne Rudbæk, for Haderslev Stiftsøvrighed fuldmægtig M. B. Wind, den kongelige bygningsinspektør Niels Vium, kirkegårdskonsulent Preben Skaarup, for Miljøcenter Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for

Haderslev Kommune, Teknik - & Miljø, byggesagsbehandler Sonja Lorentzen, for Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite Lars Østerby og Dagny Andersen samt for Friluftsrådet Martin Martinsen.

Under besigtigelsen redegjorde Fredningsnævnets formand for baggrunden for fredningen af Rygbjerg og Vedsted søer og søernes omgivelser og fremhævede de fredningsbestemmelser, der gælder for nybyggeri i området. Fredningsnævnets formand understregede, at opførelse af en ny præstegård på de fredede arealer vest for Vedsted sø kun kan gennemføres, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation hertil.

Arkitekt Rikke Martinussen oplyste under besigtigelsen, at Vedsted Menighedsråd har udarbejdet et nyt projekt til en præstebolig, der skal opføres på det sted vest for Vedsted sø, hvor præstegården ligger i dag. Den nye præstebolig, der skal opføres på et plateau, bliver knap så lang som den eksisterende præstebolig og lidt smallere. Vest for præsteboligen og i en afstand af 15 meter fra denne, skal der opføres en kombineret kontor- og garagebygning. Tegningerne til den nye præstebolig viser et traditionelt længehus. Huset skal fuldmures; murværket skal kalkes eller males hvidt. Taget skal udføres som et sadeltag i dansk vingetegl. Tagrender og tagnedløb skal udføres i zink. Vinduer og døre skal males hvide. Da huset skal opføres som en trempelkonstruktion, får det en vis pondus. Huset vil fremtræde med en fast og harmonisk rytme mod søen. Projektet skal bearbejdes yderligere inden for rammerne af det nu foreliggende tegningsmateriale, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation til nybyggeriet.

Kongelig bygningsinspektør Niels Vium bemærkede under besigtigelsen, at han har anbefalet, at den eksisterende præstegård restaureres og bevares for eftertiden, fordi den indeholder en række bygningsmæssige kvaliteter, så huset føjer sig smukt ind i landskabet. Da præstegården ikke kan bevares, er det foreliggende projekt en mulighed. Den nye præstebolig er et beskedent hus, der bygger på dansk tradition og materialer. Han kan henvise til sin indstilling til Stiftsøvrigheden og anbefaler derfor projektet gennemført efter en nærmere bearbejdning.

Landskabsarkitekt, kirkegårdskonsulent Preben Skaarup tilføjede under besigtigelsen, at det nu foreliggende projekt imødekommer de indsigelser, der blev rejst mod det første projekt. Han henviste i øvrigt til sine bemærkninger i udtalelsen til Stiftsøvrigheden.

Bent Andersen oplyste supplerende under besigtigelsen, at det nye projekt viser en præstebolig, der i højere grad vil være i harmoni med omgivelserne end det oprindeligt foreslåede projekt. Det samlede bygningskompleks vil være optimale rammer for præsten, hans familie og præstens virke i sognet.

Fuldmægtig Margrethe Wind oplyste under besigtigelsen, at stiftsøvrigheden i det hele henholder sig til udtalelserne fra den kongelige bygningsinspektør og kirkegårdskonsulenten.

Lars Østerby anførte, at Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite har drøftet projektet. Foreningen er af den opfattelse, at projektet viser to bygninger, der passer ind i landskabet, og underordner sig dette.

Martin Martinsen kunne på Friluftsrådet vegne tilslutte sig naturfredningsforeningens vurdering af projektet.

Sonja Lorentzen oplyste, at Haderslev Kommune ikke har bemærkninger til projektet, og at kommunen derfor kan anbefale, at der meddeles dispensation til dets gennemførelse.

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Fredningen af Rygbjerg og Vedsted Søer og søernes omgivelser er en status quo fredning. Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at der derfor ikke må foretages terrænændringer, ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne eller opføres ny bebyggelse på arealerne.

Det er på denne baggrund og de hensyn, der i øvrigt søges tilgodeset gennem fredningen af søerne og søernes omgivelser samt indholdet af fredningsbestemmelserne, Fredningsnævnets vurdering, at fredningsbestemmelserne skal administreres restriktivt.

Vedsted Menighedsråd har forelagt Fredningsnævnet et nyt projekt til en præstebolig, der skal opføres med omtrent samme beliggenhed som den eksisterende præstegård ved Vedsted sø.

Det er Fredningsnævnets vurdering, at den projekterede præstebolig, der visuelt fremtræder som en traditionel bygning, men i et skarpt nutidigt udtryk, er udformet med særlig hensyntagen til landskabet, og at nybygningen trods den nutidige udformning ikke vil virke forstyrrende på kirkens nære omgivelser. Da den projekterede præstebolig både i henseende til materiale- og farvevalg underordner sig de landskabelige og kulturhistoriske værdier omkring søen, så der skabes den fornødne sammenhængskraft med den overfor liggende kirke og det særlige kulturmiljø ved Vedsted sø, og da projektet er udarbejdet i overensstemmelse med de retningslinjer, der fremgår af Fredningsnævnets tidligere afgørelse og i øvrigt de hensyn, der blev fremhævet af Haderslev Kommune og kirkegårds konsulent i forbindelse med Fredningsnævnets behandling af menighedsrådets første projekt, meddeler Fredningsnævnet herefter Vedsted Sogns menighedsråd dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at gennemføre det foreliggende projekt, på vilkår,

at præsteboligen opføres i overensstemmelse med principperne for boligens udformning, således som udformningen er vist på de tegninger, der er vedhæftet denne afgørelse, dog at de projekterede kviste kan erstattes med sædvanlige tagvinduer,

at de endelige tegninger forelægges Fredningsnævnet til godkendelse,

at overdækningen over indgangspartiet til kontoret genovervejes,

at stelen og granitstenene i præstegårdshaven bevares i det kommende parkanlæg og gårdmiljø,

at planen for indretningen af gårdrummet og haveanlægget forelægges Fredningsnævnet til godkendelse,

og

at byggeaffald og bygningsmaterialer fra den nedbrudte præstegård fjernes og deponeres uden for

det fredede område.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, af Vedsted sogns menighedsråd, Haderslev Stift, Haderslev Provstiudvalg, Haderslev Kommune, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening samt andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Projektet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgeren rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del,
Esbjerg, den 21. September 2009

Margit Ø Laub

Denne afgørelse er sendt til:

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Haderslev kommune, Teknik - og Miljøservice, Rådhuscentret 7, 6500 Vojens.
Kulturarvsstyrelsen, Slotsholmsgade 1, 1216 København K.
Vedsted Menighedsråd, v/ Bent K. Andersen, Bregnehøjvej 6, Armitlund, 6500 Vojens.
Arkitekt Rikke Martinussen, Bispegade 2 a, 1. th., 6100 Haderslev.
Haderslev Provstiudvalg, Præstegade 20, 6100 Haderslev.
Haderslev Stift, Ribe Landevej 37, 6100 Haderslev.
Skov- og Naturstyrelsen Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Jan Nøjsen, Simmerstedvej 62, 6100 Haderslev.
Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.
Friluftsrådet v/ Martin Martinsen, Birkevej 5 A, 6100 Haderslev.
Dansk Ornitologisk Forening v/ Mogens E. Thomsen, Varnæsvej 127, Hostrup Skov, 6200 Aabenraa.

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail:
esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

22. februar 2016
FN SJS 26/2015

J. nr.: FN SJS 26/2015: Ansøgning fra Haderslev Kommune om dispensation til at etablere en cykelsti på sydsiden af Tøndervej mellem Vedsted og Over Jerstal, Haderslev Kommune.

Fredningsnævnet har den 10. juli 2015 fra Haderslev Kommune modtaget en ansøgning om etablering af en cykelsti på sydsiden af Tøndervej mellem Vedsted og Over Jerstal, Haderslev Kommune.

I mail af 10. september 2015 har Haderslev Kommune supplerende oplyst, at cykelstien kommer til at ligge langs vejskellet og blive placeret på matriklerne 95, 287, 31, 284, 271, 281 og 134 af Høgelund, Vedsted Ejlerlav. Cykelstien vil følge det kuperede terræn og ligge over vejens niveau.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse afsagt den 20. maj 1988 om fredning af Rygbjerg og Vedsted Søer med omgivelser. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der ikke må foretages terrænændringer, og at der ikke må anlægges nye veje.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation fra fredningen til anlæggelsen af cykelstien.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 22. oktober 2015, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse. Under besigtigelsen har Haderslev Kommune foreslået en alternativ placering, ifølge hvilken cykelstien ønskes anlagt langs Tøndervej, således at cykelstien følger vejens tracé og ligger i samme niveau med et trug og skillerabat mellem vej og sti.

Sagen blev udsat på fremsendelse af nærmere oplysninger om placeringen af cykelstien samt på indhentelse af en udtalelse fra Kulturarvsstyrelsen.

Fredningsnævnet har senest 8. februar 2016 modtaget supplerende oplysninger fra Haderslev Kommune.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til etablering af cykelsti (det alternative forslag) på nærmere anførte vilkår, som det fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 11.

§ 3. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

...

§ 7. Arealernes drift i øvrigt.

...

Naturen må ikke forurenes ved henlæggelse af affald.

§ 8. Vejanlæg.

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages regulering af bestående veje. Dette forbud gælder ikke veje, der er nødvendige for land- og skovbrugsdriften, og som følger det naturlige terræn.

§ 9. Bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og transformerstationer. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags- og lossepladser. Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

...

§ 11. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Af ansøgningen af 10. juli 2015 fra Haderslev Kommune fremgår blandt andet:

”En ny sti vil udover at fungere som skolerute til skolen i Over Jerstal også give øget mulighed for at udnytte de naturskønne områder ved Rygbjerg Sø, Vedsted Sø og Vedsted Dysserne syd for Vedsted. Naturomgivelserne vil kunne benyttes af skolen og borgere i området til motionsruter, friluftaktiviteter mv. og vil kunne gøre flere skoleelever selvtransporterende.

Desuden forløber Hærvejsruten, som er en del af det nationale cykelrutenet, langs ruten på en strækning af ca. 2 km. Den afmærkede Hærvejssti for vandrende udgør ca. 1 km af strækningen. I forhold til sikkerhed og tryghed for turister langs Hærvejsruten vil etableringen af cykelstien være en markant forbedring.

Stien anlægges med overside af belægning omtrent i niveau med omgivende terræn. Afvanding skal ske til eksisterende grøfter eller trug i siden af eksisterende vej. Forbi overdrev ved Grusgravsvej samt de steder stien føres forbi eksisterende indkørsler og haver, føres stien så tæt på vejen som muligt for at minimere indgreb. Der har været afholdt borgermøde for at fortælle om projektet, og ved åstedsförretning i forbindelse med ekspropriation i august 2015 vil der laves aftaler med de enkelte lodsejere om indgreb på de enkelte matrikler. Forbi overdrevet ved Rygbjerg Sø føres stien lidt tilbage fra vejen og følge terrænet for ikke at grave i bakken langs vejen.

Stien har opnået tilskud fra Statens Cykelpulje, der bidrager med 40 % af finansieringen, mens resten egenfinansieres af Haderslev Kommune.

Stien etableres som en dobbeltrettet cykelsti i eget tracé med skillerabat mod Tøndervej.

I anlægsfasen etableres cykelstien med entreprenørmaskiner, der udfører arbejde primært i vejens tracé. Stien anlægges i en bredde på 2,5 m med en skillerabat på 1 m mod vejen, se typisk snit nedenfor. Der vil ske afgravning af vækstlag og muld, lidt terræntilpasning og indbygning af vejkasse af bundsikring, stabilt grus og asfalt. Vejkassen er knap 0,5 m, hvilket svarer til udgravningsdybden.

Afvanding fra stien ledes til grøfter og trug.”

Naturstyrelsen har i en mail af 18. september 2015 oplyst:

”Fredningsnævnet bør særlig være opmærksom på følgende:

- Det drejer sig om en strækning på samlet ca. 960 m.
- Matrikeloplysninger fra Haderslev Kommune synes at være korrekte.
- Fredningsgrænsen er langs hovedparten af strækningen i vejgrøften
- Ud fra det fremsendte snit af cykelsti vil det dreje sig om en samlet ca. 4,1 m bred cykelsti ind i det fredede område og dertil en variabel afslutning (skråning). I alt ca. 4000 m²
- Det ansøgte berører fredningens bestemmelser jf. § 2, § 3 og muligvis § 8. ”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 22. oktober 2015, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse. I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup, Ribe, og det kommunalt udpegede medlem Olaf Hansen. Endvidere deltog for Haderslev Kommune Jørn Carstensen og Christel Banke, for Rambøll Christina Jensen og Tina Jacobsen, for Museum Sønderjylland, Tenna R. Kristensen, for Danmarks Naturfredningsforening Jørgen Clausen og lodsejer Ole Mikkelsen.

Af protokollen fra mødet fremgår:

”Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Jørn Carstensen redegjorde for ansøgningen og oplyste, at cykelstien ønskes anlagt for at sikre børnene, når de skal cykle til og fra skolen i Over Jerstal. Der ønskes anlagt en dobbeltrettet cykelsti. Kommunen har fået bevilget puljemidler til projektet og har indgået en aftale med Rambøll om udformning af projektet. Der er i lyskrydset i Vedsted taget højde for, at man på et tidspunkt ville skulle anlægge en cykelsti på sydsiden af Tøndervej, således at cyklisterne kan komme sikkert over vejen til cykelstien i krydset. Cykelstien ønskes placeret i sydsiden af Tøndervej og dermed i det fredede område, da den cykelsti, som vejen skal støde op til i Over Jerstal er placeret på sydsiden af vejen.

Strækningen blev besigtiget.

Ifølge det forslag, der fremgår af ansøgningen, skal cykelstien øst for Vedsted føres et stykke ind på den sydlige del af vejen, på grund af det kuperede terræn. Det vil betyde, at der bliver tale om et forholdsvis stort indgreb i det fredede område. Christina Jensen oplyste, at parterne efterfølgende har overvejet en alternativ placering, der indebærer, at cykelstien så vidt muligt holdes 1½ meter fra vejen hele strækningen. Det vil forudsætte, at man skærer ca. 1 meter af skrænten lidt øst for Vedsted, og at træer vil skulle fældes. Der vil naturligvis være mulighed for at plante nye træer. Den oprindelige løsning kunne revideres ved at udjævne det kuperede terræn, der hvor cykelstien skulle placeres. Hvis man vælger at placere cykelstien et stykke inde i forhold til vejen vil den på toppen af bakken øst for Vedsted komme forholdsvis tæt på de gravhøje, der er placeret på bakken. Det blev oplyst, at kommunen er opmærksom på, at vandet der skal ledes fra cykelstien ikke må blive ført ud i Vedsted Sø eller Rygbjerg Sø.

Tenna R. Kristensen forespurgte, om den sti, der fremgår af de gamle kort, stadig findes.

Jørn Carstensen oplyste, at det er en sti, der er optegnet af tyskerne. Stien har sandsynligvis været en mølesti. Den findes ikke længere.

Tenna R. Kristensen oplyste, at det er vigtigt, at man i forbindelse med sagen tager højde for, at der er tale om et kulturarvs-område. Der er tale om et unikt oldtidslandskab. Cykelstien bør derfor placeres så tæt på Tøndervej som muligt. Museum Sønderjylland er i øvrigt enig i, at oplevelsen af, at der er tale om et oldtidslandskab vil blive bedre, når landskabet kan blive betragtet af cyklister og gående på cykelstien.

Jørgen Clausen tilsluttede sig Tenna R. Kristensens bemærkninger.

Christel Banke oplyste, at Haderslev Kommune ikke har bemærkninger til ansøgningen. Der er ikke tale om et Natura 2000 område, og der er heller ikke tale om et område omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2. Kommunen vil sikre, at vandafledningen ikke vil påvirke det fredede område. I Vedsted vil vandet blive ledt via nogle eksisterende riste. Man ved ikke, hvor vandet via disse bliver ført hen, men kommunen har vurderet, at vandet ikke bliver ført ned til Vedsted Sø.

Ole Mikkelsen oplyste, at han foretrækker en løsning hvor cykelstien bliver placeret længst muligt væk fra vejen af hensyn til sikkerheden for cyklisterne.

Jørn Carstensen oplyste, at cykelstien minimum skal placeres 1,5 meter fra Tøndervej, da de cyklister, der kører fra Vedsted mod Over Jerstal vil komme til at køre modsat bilerne på Tøndervej, og der skal derfor være en vis afstand til vejen.”

Friluftsrådet har i mail af 9. oktober 2015 oplyst, at rådet ikke har noget at indvende mod projektet, Ud fra et natursyn ser det smukt ud med ro til at nyde naturen, og skolebørnene kan komme trygt frem og tilbage fra skolen.

I mail af 9. november 2015 fremsendte Haderslev Kommune snittegninger med angivelsen af den præcise placering af de to forslag.

I mail af 2. februar 2016 oplyste Kulturarvsstyrelsen, at de ikke havde bemærkninger til sagen.

I mail af 8. februar 2016 har Haderslev Kommune supplerende oplyst, at forslag 1 er, hvor linjeføringen føres op over bakken (det oprindelige forslag). Forslag 2 er, hvor cykelstien ligges langs Tøndervej (alternativt forslag).

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan Fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation.

Fredningsnævnet finder, at det oprindelige forslag, forslag, ifølge hvilken cykelstien øst for Vedsted skal føres et stykke ind på den sydlige del af vejen, følge det kuperede terræn og ligge over vejens niveau på grund af det kuperede terræn i det unikke oldtidslandskab, vil betyde et for stort indgreb i det fredede område og være i strid med fredningens formål.

Det er oplyst, at der ikke vil blive ledt vand fra cykelstien ned i søerne.

Ifølge fredningsbestemmelsernes § 8 må der ikke anlægges nye veje eller foretages regulering af bestående veje. Fredningsnævnet finder, at etablering af en cykelsti efter det alternative forslag, (forslag 2) placeret 1½ meter fra den offentlige vej i yderkanten af det fredede område tæt på den eksisterende vej ikke vil være i strid med fredningens formål, da en cykelsti ikke findes at være en "vej" omfattet af fredningsbestemmelsen.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til etablering af en cykelsti på vilkår,

at cykelstien placeres i overensstemmelse med det alternative forslag, forslag 2, jf. mail af 30. oktober 2015 fra Haderslev Kommune,
at Museum Sønderjylland kontaktes inden arbejdets udførelse,
at terrænet reetableres herunder med plantning af nye træer efter anlæggelsen af cykelstien,
at etableringen af cykelstien sikrer, at der ikke ledes vand ned i Rydbjerg og Vedsted søer, og
at overskydende jord placeres uden for det fredede område.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, 22. februar 2016

Margit Ø Laub

Denne afgørelse er sendt til:

Ole Nørkær Mikkelsen, Hulvej 3, 6500 Vojens

Haderslev Kommune, post@haderslev.dk

Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofha@nst.dk, sdj@nst.dk, raf@nst.dk

Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Haderslev, bent.karlsson@mail.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk

Dansk Ornitologisk Forening, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Haderslev, m.martinsen@mail.tele.dk

Haderslev Domprovsti, haderslev.domprovsti@km.dk

Haderslev Provsti, kmhad@km.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

13. september 2017
Fredningssag FN SJS
43/2017

J.nr.: FN SJS 43/2017: Ansøgning fra Eike Jensen om dispensation til placering af hegn og beplantning på ejendommen matr.nr. 26, Arnitlund, Vedsted indenfor det fredede område ved Vedsted Sø, Vojens.

Fredningsnævnet har den 26. juni 2017 fra Eike Jensen modtaget en ansøgning om dispensation til placering af hegn og beplantningen på ejendommen matr.nr. 26, Arnitlund, Vedsted indenfor det fredede område ved Vedsted Sø, Vojens.

Baggrunden for ansøgningen er et ønske om omlægning af produktionen på ejendommen fra skra-beæg til frilandsæg. I den forbindelse skal der ifølge gældende regler herom etableres et udeareal på sammenlagt 11,5 ha, hvoraf ca. halvdelen vil skulle placeres indenfor det fredede område. Der vil skulle opføres trådhegn med en højde på ca. 170-180 cm. Ifølge ansøgeren er det ikke muligt at placere udearealer uden for det fredede område.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 20. maj 1988 om fredningen af Rygbjerg og Vedsted Søer med omgivelser. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der må ikke opføres faste konstruktioner.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Fredningsnævnet har tidligere foretaget besigtigelse, hvorfor denne ansøgning behandles på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Eike Jensen dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på de vilkår, der er anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 11.

§ 3. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

...

§ 7. Arealernes drift i øvrigt.

...

Naturen må ikke forurenes ved henlæggelse af affald.

§ 9. Bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og transformerstationer. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags- og lossepladser. Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

...

§ 11. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet traf den 13. juni 2017 afgørelse om afslag på dispensation til placering af hegn og beplantning inden for en anden del af de fredede områder (FN SJS 22/2017).

Det hedder i Fredningsnævnets afgørelse:

”Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenska-

belige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenedede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

Den ansøgning, som Fredningsnævnet skal tage stilling til, skal derfor vurderes med udgangspunkt i, at fredningen er en status quo-fredning.

Fredningen er ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer. Der må ikke opføres nybygninger. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags- og lossepladser. Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

Baggrunden for ansøgningen er et ønske om omlægning af produktionen på ejendommen fra skrabeæg til frilandsæg. I den forbindelse skal der ifølge gældende regler herom etableres et udeareal på sammenlagt 11,5 ha, hvoraf ca. halvdelen vil skulle placeres indenfor det fredede område. Der vil skulle opføres trådhegn med en højde på ca. 170-180 cm, som efter forslaget vil gå tværs over det fredede område i retning mod Vedsted Sø og med pæle med 5 meters mellemrum.

Fredningsnævnet finder, at ansøgeren ikke i tilstrækkeligt omfang har undersøgt mulighederne for at placere det nødvendige udeareal på det forpagtede areal, der er beliggende uden for det fredede område eller andre muligheder uden for det fredede område.

Fredningsnævnet kan derfor ikke på det foreliggende grundlag give tilladelse til det ansøgte, og fredningsnævnet meddeler afslag til det ansøgte jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

Fredningsnævnet har herefter den 26. juni 2017 modtaget en revideret ansøgning om placering af hegn og beplantning på ejendommen. Ifølge denne er en del af haven og et forpagtet areal inddraget i det til driften nødvendige udeareal. I forhold til den tidligere ansøgning er den del af udearealet, der ønskes placeret i det fredede areal reduceret til 4,25 ha.

Det hedder i ansøgningen af 26. juni 2017 fra Eike Jensen ved Kolding Herreds Landbrugsforening:

På vegne af Eike Jensen skal Kolding Herreds Landbrugsforening herved anmode om, at den ovennævnte sag genoptages og behandles på det ændrede grundlag, der fremgår af denne anmodning.

Tidligere ansøgning indeholdt utilstrækkelig undersøgelse af muligheder
Det fremgår af fredningsnævnets afgørelse af 13. juni 2017, at nævnet finder, at ansøgeren ikke i tilstrækkeligt omfang har undersøgt mulighederne for at placere det nødvendige udeareal på det forpagtede areal, der er beliggende uden for det fredede område eller andre muligheder uden for det fredede område. Nævnet kunne derfor ikke på det foreliggende grundlag give tilladelse til det ansøgte.

Forpagtet areal inddraget i udeareal i maksimalt omfang
På den baggrund har Eike Jensen på ny undersøgt mulighederne for at placere det nødvendige udeareal uden for det fredede område. I den tidligere ansøgning var udearealet i sin helhed holdt på ejede arealer, mens det forpagtede areal uden for det fredede område i den nu foreliggende ansøgning er inddraget i størst muligt omfang i udearealet. For at inddrage så meget som muligt af det forpagtede areal i udearealet er også en del af ejendommens have inddraget i udearealet, så afstanden fra udgangsåbningen i stalden til det forpagtede areal bliver så kort som muligt. Der henvises til det vedlagte kortbilag 1, der viser de to udearealer sammen med det tidligere ansøgte udeareal. Som det vil fremgå af dette, holdes udearealet i det reviderede forslag også uden for beskyttelseslinjen omkring fortidsmindet.

Det bemærkes, at det følger af bilag II, pkt. 1, d) i Kommissionens Forordning (EF) nr. 589/2008 af 23. juni 2008, at udendørsarealer ikke må strække sig ud over en radius på 350 m fra bygningens nærmeste udgangsåbning, og denne afstand er udnyttet fuldt ud, se kortbilag 1.

Vurdering af andre naboarealer

Det skal påpeges, at det ikke er muligt at inddrage arealer fra matr. nr. 17 og 32 b, jf. kortbilag 2 med angivelse af matrikelnumre, da adgangen til disse afskæres af ejendommens eneste adgangsvej. Disse to matrikelnumre ejes i øvrigt af naboer. Med hensyn til matr.nr. 12 vest for stalden bemærkes, at adgangen til dette areal også afskæres af et adgangsareal til staldbygningen. Matr.nr. 12 ejes i øvrigt af en nabo, der har gjort indsigelse mod projektet, da et tillæg til ejendommens miljøgodkendelse var i nabohøring. Naboen vurderes derfor ikke at være villig til at bortforpagte sit areal til udeareal i det nu ansøgte projekt. Matr.nr. 235, der er beliggende sydøst for ejendommens staldbygning ejes også af en nabo og er beplantet med en plantage, der består af en blanding af nåle- og løvtræer. Dette areal vurderes ikke at kunne anvendes som udeareal, da der vil være risiko for, at hønsene vil sætte sig i træerne i stedet for at søge ind i stalden om natten. Høje træer i en indhegning tiltrækker desuden rovfugle, som kan tage hønsene.

Forskel til tidligere ansøgning

Med den foranstående beskrivelse er der redegjort for forholdet til alle arealer indenfor 350 meter fra staldbygningernes udgangsåbninger, og andelen af det samlede udeareal på 11,5 ha inden for fredningen er begrænset mest muligt, herunder ved inddragelse af en del af ejendommens have. I forhold til den tidligere ansøgning er udearealet inden for fredningen reduceret med knap 2,7 ha. I det reviderede forslag ligger 4,25 ha inden for det fredede område.

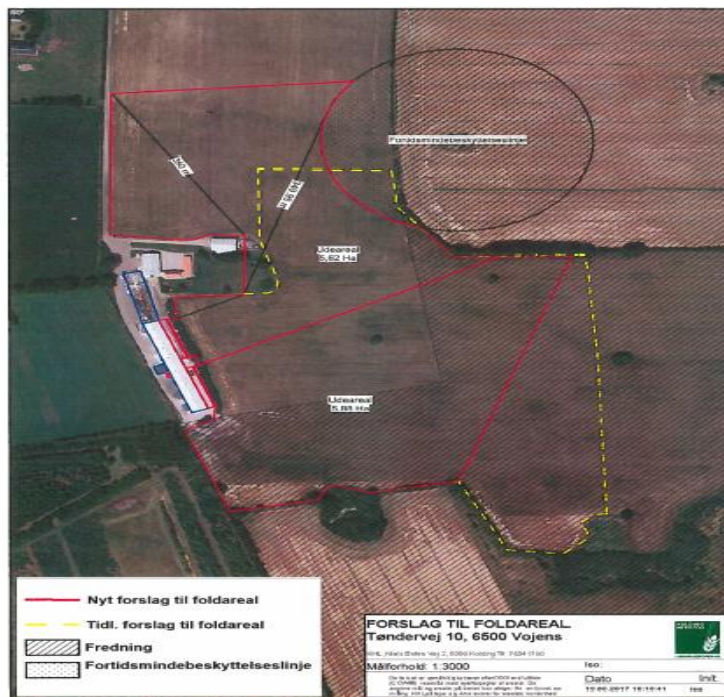
Hegnet vurderes at fremtræde diskret

Det skal fremhæves, at heget vil fremstå diskret i landskabet, da man vil kunne se igennem det... Ved ophør af produktionen vil trådheget blive fjernet.

Baggrund for ansøgningen

Med hensyn til baggrunden for ansøgningen og behovet for udeareal henvises til den tidligere ansøgning. Det oplyses supplerende, at det drejer sig om i alt 28.750 høner, der hver skal have et udendørsareal på 4 m², jf. bilag II, pkt. 1, c) i Kommissionens Forordning (EF) nr. 589/2008 af 23. juni 2008.

Bilag 1

Bilag 2

Fredningsnævnet har ved mail af 7. juli 2017 anmodet Eike Jensen, Kolding Herreds Landbrugsforening, Lene Egtved Andersen, Haderslev Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Haderslev, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet/Sønderjylland og Friluftsrådet/Haderslev om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 4. august 2017.

Danmarks Naturfredningsforening har den 12. juli 2017 skrevet:

”Det er DN-Haderslevs opfattelse, at den ændrede placering af hegnet fortsat vil være i strid med fredningens formål. Naturfredningsforening indstiller, som mht. den tidligere behandlede ansøgning, at der ikke gives dispensation til det ansøgte, da hegnet vil være højere end 120 cm og dermed i strid med fredningen. Hvis der gives dispensation bør der tilknyttes et vilkår om, at hegnet skal fjernes, når der ikke længere holdes frilandshøns på ejendommen.”

Haderslev Kommune har i mail af 13. juli 2017 skrevet:

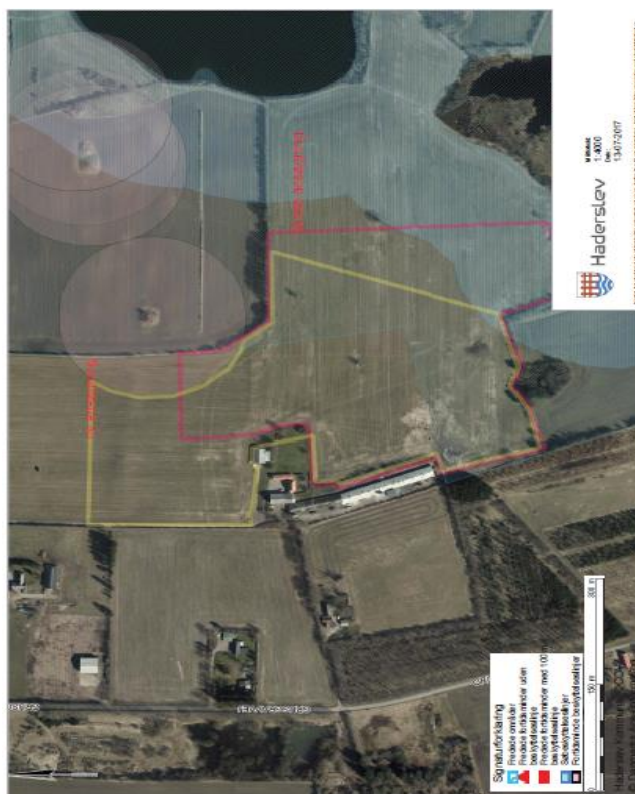
Haderslev kommune har ikke ønske om fornyet besigtigelse af det nu ansøgte hegnprojekt på matr. 26 Arnitlund.

Den placering af hegn der er ansøgt d. 26. juni 2017 ligger uden for fortidsmindebeskyttelseslinje og der kræves derfor ikke dispensation i forhold til denne. Kommunen har ingen myndighedsrolle vedr. forløbet som det er tegnet umiddelbart uden for fortidsmindebeskyttelseslinjen og har derfor ingen kommentarer til den del af hegnslinjen.

Den nye hegnslinje går en smule ind over sø- og åbeskyttelseslinjen og Haderslev kommune er fortsat indstillet på at der kan dispenseres i forhold til sø- og åbeskyttelseslinjen, hvis der kan dispenseres i forhold til fredningen. Det vurderes at fredningen er den mest restriktive.

I forhold til fredningens formål vedr. de landskabelige hensyn og hensyn til at sikre at gravhøjene og Vedsted kirke ”fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet”, kan vedlagte kortbilag give et indtryk af hvorvidt den ændrede hegnslinje adskiller sig væsentligt fra den første ansøgning. Jeg vedlægger en *skitse* af hegnslinjerne (ikke nødvendigvis helt nøjagtige) og et kort med højdekurver og hegnslinjerne.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at altidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

Den ansøgning, som Fredningsnævnet skal tage stilling til, skal derfor vurderes med udgangspunkt i, at fredningen er en status quo-fredning.

Fredningen er ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags- og lossepladser. Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

Baggrunden for ansøgningen er et ønske om omlægning af produktionen på ejendommen fra skra-beæg til frilandsæg. I den forbindelse skal der ifølge gældende regler herom etableres et udeareal på sammenlagt 11,5 ha, hvoraf ca 4,25 ha vil skulle placeres indenfor det fredede område. Der vil skulle opføres trådhegn med en højde på ca. 170-180 cm. Ifølge den reviderede ansøgning har man i videst muligt omfang inddraget øvrige arealer udenfor det fredede område.

Fredningsnævnet finder, at den nye placering af hegnet i større omfang tilgodeser fredningens formål. Nævnet er enig i, at hegnet på trods af højden vil fremstå forholdsvis diskret i landskabet. En slørende beplantning vil i sig selv være et fremmedelement i det meget åbne landskab og et vilkår herom findes ikke at burde pålægges ansøgeren. Der gives herefter dispensation til det ansøgte efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår,

at hegnet højst må være på 170 cm sikret med træpæle med ca. 5 meters afstand, og

at hegnet fjernes, når produktionen ophører.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales inden for en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 13. september 2017

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Eike Jensen, eikejen1@icloud.com

Haderslev Kommune, post@haderslev.dk, hhar@haderslev.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; sofha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Haderslev, bent.karlsson@mail.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Haderslev, soenderjylland@friluftsradet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

9. februar 2018
Fredningssag FN SJS
57/2017

J.nr.: FN SJS 57/2017: Ansøgning fra Vedsted Sogns Menighedsråd om tilladelse til at etablere en materialeplads på matrikel nr. 130 Vedbøl, Vedsted.

Fredningsnævnet har den 30. september 2017 modtaget en ansøgning fra Vedsted Sogns Menighedsråd om tilladelse til at etablere en materialeplads på ejendommen matrikel nr. 130 Vedbøl, Vedsted.

Matrikelnummer 130 Vedbøl, Vedsted er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 20. maj 1988, om fredningen af Rygbjerg og Vedsted Søer med omgivelser. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der ikke må etableres oplagsplads og foretages terrænændringer.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Vedsted Sogns Menighedsråd afslag for tiden på etablering af en materialeplads som beskrevet under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Matrikelnummer 130 Vedbøl, Vedsted er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 20. maj 1988 om fredningen af Rygbjerg og Vedsted Søer med omgivelser.

Af fredningen fremgår blandt andet:

”§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 11.

§ 3. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

...

§ 7. Arealernes drift i øvrigt.

...

Naturen må ikke forurenes ved henlæggelse af affald.

...

§ 9. Bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og transformerstationer. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags- og lossepladser.

Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

Fredningsnævnet kan tillade, at kirkegården omkring Vedsted Kirke udvides ind på den nordlige del af matr.nr. 130 Vedbøl, Vedsted, hvis hensynet til at sikre Vedsted sø som et uforurenet vådområde ikke taler afgørende imod. Arealet, der medgår til kirkegårdsudvidelsen, udgår af fredningen, når udvidelsen er gennemført.

...

§ 11. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

..."

Fredningens omfang fremgår neden for på kortet af det med blå skraverede. Matrikelnummer 130 ses til højre på kortet. Matrikelnummer 32, hvor Vedsted Kirkegård er beliggende er ikke omfattet af fredningen.

Af ansøgningen, der tillige indeholder et skitseforslag til opførelse af nye mandskabsfaciliteter, kontor, kisterum og værksted inde på kirkegården, fremgår blandt andet:

”Matriklen, blev først i 1980erne udlagt til udvidelse af Vedsted kirkegård – som der ikke længere menes at være et behov for.

For nuværende er kirkegårdens materiale – sten, grus, m.v. – spredt rundt på forskellige stede – både på kirkegården, og pladser med tilknytning hertil. Det er der et stort ønske om, at få en bedre samling på. Samtidig er der et ønske om, at få materialepladsen, på et sted med mulighed for direkte adgang for Lastbiler m.v. – ved levering og afhentning af materialer m.v. – direkte fra Skovbyvej.

Valget af placering er truffet ud fra – at Menighedsrådet har planer om nybyggeri af værksted og mandskabsforhold ved siden af materialepladsen – til erstatning for den nuværende bygning – der er indenfor kirkegårdsarealet – skitsetegning følger vedhæftet, for nybyggeri og materialeplads.

...

Området omkring kirkegården er et meget bevaringsværdigt, naturskønt område. Området er pålagt fredninger herunder i forhold til Vedsted Sø, til gravhøje i området og fredskov.

Skitseforslaget er udformet med baggrund i menighedsrådets ønske om etablering af kirkegårdskontor og mere værkstedsplads. Desuden er det et stort behov for etablering af en materialeplads.

Det eksisterende graverhus med kapel regnes fjernet.

Det nye hus regnes placeret på kirkegården med ca. samme placering som det nuværende graverhus.

Materialeplads regnes etableret på arealet øst for kirkegården med nær tilknytning til mandskabs- og værkstedsbygning. Arealet blev i sin tid erhvervet af menighedsrådet med henblik på en evt. senere udvidelse af kirkegården. Med baggrund i fredningsbestemmelserne for arealet, påregnes materialepladsen udført med træskillevægge i en højde på 120 cm. Materialepladsen omkranses af bølgebeplantning, der ligeledes holdes i en højde på 120 cm. Så indsigten til kirken, kirkegården og det fredede areal ikke forringes.

”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 11. januar 2018, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Olaf Hansen. Endvidere deltog menighedsformand Bent K. Andersen, medlemmer af menighedsrådet Anne Grethe Hansen og Rolf Jensen, kirkegårdsleder Lars Ziemann, Haderslev stift ved stiftfuldmægtig Catrine Lærke Ellens, domprovst Torben Hjul Andersen, formand for provstiudvalget Helge C. Jacobsen, sognepræst Carsten Vigsø og Danmarks Naturfredningsforening ved Jørgen Clausen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Bent K. Andersen redegjorde for ansøgningen og oplyste, at der er behov for forbedring af materialepladsforhold ved Vedsted Kirke. I den forbindelse har menighedsrådet vurderet, at en materialeplads skal være beliggende således, at det er muligt for en lastbil at kunne læsse materialer af. Som det er nu, må kirkegårdens personale køre materiale fra parkeringspladsen og ind til oplagring forskellige steder på kirkegården. Der er en bygning bag kirken på kirkegården, hvor maskiner o.l. opbevares. Det er ikke muligt at etablere en materialeplads i forbindelse med den, og lastbiler kan ikke køre til stedet.

Placering af en materialeplads som ansøgt på den del af matrikel 130, som er udlagt til udvidelse af kirkegården vil være tæt på selve kirkegården og den nuværende bygning. Der er i dag ikke et behov for udvidelse af kirkegården til begravelser/bisættelser, da der er flere bisættelser. Det er meningen, at hækken mod vejen skal bevares og måske være ½ meter højere end i dag, og at indkørsel til materialepladsen skal være fra stien, der løber mellem kirkegården og området til udvidelse af den.

Med hensyn til materialevalg og størrelse på materialepladsen oplyste Bent K. Andersen, at materialepladsen forventes at være på ca. 250 m². Den skal have en fast belægning i bunden, og være omkranset af beplantning med træskillevægge. Da arealet skrår, skal opgravet jord placeres rundt om materialepladsen som en skråning. Derved vil materialepladsen blive skjult på 3 af siderne, og hækken vil skjule den 4. side.

Helge C. Jakobsen oplyste, at provstiet har godkendt ansøgning og placering af materialepladsen for at samle materialet et sted uden for kirkegården. Der vil være behov for, at en landskabsarkitekt udarbejder en plan for placeringen af materialepladsen.

Jørgen Clausen oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening protesterer. Det fremgår af fredningen, at der må ikke etableres en materialeplads.

Bent K. Andersen oplyste, at det eksisterende skur til materiel bag kirken skal bevares, hvis der bliver opført et nyt hus på 150 m² i stedet for det eksisterende graverhus med kapel på 84 m². Der er ikke plads til en materialeplads ved siden af skuret, der ligger tæt ved søen, og man er kede af at etablere den ved huset, der indeholder kapellet.

Torben Hjul Andersen oplyste, at placeringen af materialepladsen som ansøgt vil forskønne kirkegården, og kirkegården vil fremstå mere samlet som en helhed.

Bent K. Andersen oplyste på forespørgsel, at der ikke var alternative steder at placere materialepladsen på kirkegården. Han foreviste et andet stykke jord, der også er til udvidelse af kirkegården, og hvor Fredningsnævnet tidligere har meddelt afslag på etablering af en præstegaard samt et stykke jord nord for kirkegården ved en sti ned til søen. Han oplyste endelig, at menighedsrådet efter ansøgningens fremsendelse til Fredningsnævnet var blevet bekendt med, at en ejendom over for det areal, hvor materialepladsen er søgt om at blive anlagt, står tom. Hvis de økonomiske rammer er til det, kunne en materialeplads etableres på denne ejendom overfor kirken.

Miljøstyrelsen har den 22. januar 2018 oplyst, at det ansøgte er beliggende inden for søbeskyttelseslinjen jf. naturbeskyttelseslovens § 16. Det ansøgte vil efter Miljøstyrelsens vurdering ikke medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Haderslev Kommune har den 31. januar 2018 oplyst:

”...

Naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen):

Haderslev Kommune vurderer, at der er mulighed for at dispensere fra naturbeskyttelseslovens § 16 til etableringen den ansøgte materialeplads. Da materialepladsen afskærms med bøgehæk og holdes i en lav højde, er det Haderslev Kommunes vurdering, at indsynet til og udsynet fra Vedsted Sø ikke forringes væsentligt.

Planloven:

Idet pladsen ikke vil rage op over kirkegårdsdiget vil den ikke påvirke indblikket i kirken udefra. Da selve pladsen afskærmes med bølgepur vil den ikke virke forstyrrende på de nære omgivelser til kirken.

Pladsen placeres i umiddelbar tilknytning til kirkegården og der er et funktionsbestemt formål. De nuværende spredte pladser forsvinder.

Haderslev Kommune har på den baggrund ikke i forhold til Planloven betænkeligheder ved det ansøgte”.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er formålet med fredningen af arealerne, at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenedede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

Fredningsnævnet fik under besigtigelsen oplyst, at en ejendom over for det areal, hvor materialepladsen er søgt om at blive anlagt, står tom, og at en materialplads kunne etableres på denne ejendom, hvis de økonomiske rammer er til det.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen og under hensyn til fredningens formål, at der er behov for, at alternative muligheder for placering af materialepladsen uden for fredningen undersøges, inden Fredningsnævnet tager stilling til placering af en materialplads som ansøgt.

Som følge heraf meddeler Fredningsnævnet afslag for tiden.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales inden for en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil geby-

ret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 9. februar 2018

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Menighedsformand Bent K. Andersen, 8980@sogn.dk
Haderslev Kommune, post@haderslev.dk, thmo@haderslev.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; chbru@mst.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Haderslev, haderslev@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradaet.dk
Friluftsrådet Haderslev: soenderjylland@friluftsradaet.dk
Haderslev Stift, kmhad@km.dk
Haderslev Domprovsti, haderslev.domprovsti@km.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

20. juni 2019
FN SJS 21/2019

J.nr.: 21/2019: Ansøgning fra Haderslev Spildevand om etablering af en ny afskærende spildevandsledning mellem Skovby og Vedsted i Haderslev Kommune inklusive 2 udluftningsbrønde inden for arealfredningen Vedsted Sø.

Fredningsnævnet har den 5. maj 2019 modtaget ansøgning fra Haderslev Spildevand om etablering af en ny afskærende spildevandsledning mellem Skovby og Vedsted i Haderslev Kommune inklusive 2 udluftningsbrønde inden for arealfredningen Vedsted Sø, på matr.nr. 132 Vedbøl, Vedsted, 244 Vedbøl, Vedsted og 7000a Vedbøl. Vedsted.

Af ansøgningen fremgår, at spildevandet fra Skovby skal ledes til Over Jerstal renseanlæg. Spildevandsledningen etableres fra Skovby til Vedsted, hvor ledningen tilsluttes eksisterende ledning i Tøndervej. Spildevandsledningen passerer det fredede område på en strækning på ca. 1.100 m og på strækningen planlægges 2 udluftningsbrønde. Der er tale om en gravitationsledning af PVC med en diameter på 160 mm. Efter etablering reetableres til terræn og til forhold som de eksisterende. Ledningen etableres ved nedgravning, og arbejdsområdets bredde er ca. 15 m inklusive køreareal. Udluftningsbrøndene forventes mindre end 1 m over terræn og er planlagt placeret i tilknytning til eksisterende hegn for at imødegå synlighed i terrænet.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 20. maj 1988 om fredningen af Rygbjerg og Vedsted Søer med omgivelser. Fredningen har blandt andet til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre – og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der ikke må foretages terrænændringer, bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Haderslev Spildevand dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, stk. som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 11.

§ 3. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

...

§ 9. Bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og transformerstationer. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags- og lossepladser. Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

...

§ 11. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

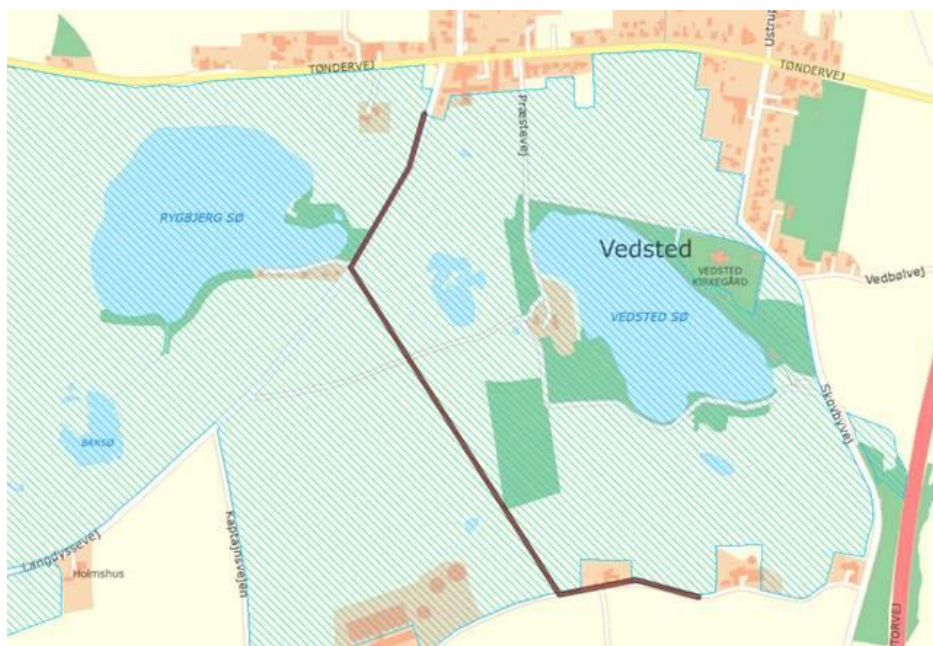
...”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 22. maj 2019 til Provas v/planlægningsingeniør Lene Aalbæk Jepsen, Haderslev Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Haderslev, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt Friluftsrådet Haderslev, Vedsted Menighedsråd v/formand Bent K. Andersen og Gram og Nybøl Godser A/S v/direktør Svend Brodersen anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 6. juni 2019.

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand ved Miljøstyrelsen, der har oplyst, at det ansøgte ikke berører noget Natura 2000-område. Det ansøgte vil efter Miljøstyrelsens vurdering i forhold til habitatdirektivets bilag IV ikke beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde, der er nævnt i naturbeskyttelseslovens bilag 3 eller ødelægge plantearter nævnt i naturbeskyttelseslovens bilag 5.

På følgende kort er placeringen af det ansøgte vist med rød streg. Fredet areal er vist med skravering.

Haderslev Kommune har den 5. juni 2019 skrevet, at de ikke har bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er fredningens formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede, næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet.

Fredningsnævnet finder, at etableringen af spildevandsledningen og 2 udluftningsbrønde ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet lægger vægt på, at der vil ske retabling af området efter nedgravningen af ledningen, der herefter ikke vil være synlig i det fredede område. Fredningsnævnet lægger endvidere vægt på, at udluftningsbrøndenes top kun vil komme op i en højde på ca. 1 m over terræn, og at brøndene vil blive placeret i tilknytning til eksisterende hegn for at imødegå synlighed i terrænet.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår

at det ansøgte udføres i overensstemmelse med ansøgningen på det på kortet ovenfor anviste sted,

at området reetableres efter nedgravningen af spildevandsledningen,

at overskudsjord ikke placeres i det fredede område, og

at de to brønde placeres i tilknytning til eksisterende hegn/beplantning, så de så vidt muligt ikke kan ses.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 20. juni 2019

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Provas v/planlægningsingeniør Lene Aalbæk Jepsen: leaj@provas.dk

Haderslev Kommune, post@haderslev.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Haderslev, haderslev@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Haderslev: soenderjylland@friluftstraadet.dk

Vedsted Menighedsråd v/formand Bent K. Andersen: 8980fortrolig@sogn.dk

Gram og Nybøl Godser A/S v/direktør Svend Brodersen: svend.brodersen@gramslot.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

15. juni 2023

FN SJS 20/2023

FN SJS 20/2023: Ansøgning fra Haderslev Kommune om dispensation til opsætning af afskærmninger på den eksisterende bygning opført på ejendommen Skovbyvej 6D, Vedsted, 6500 Vojens, matr.nr. 34 Vedbøl, Vedsted, inden for fredningen af Vedsted Sø.

Fredningsnævnet har den 11. april 2023 modtaget en ansøgning fra Haderslev Kommune om dispensation til opsætning af afskærmninger på den eksisterende bygning opført på ejendommen Skovbyvej 6D, Vedsted, 6500 Vojens, matr.nr. 34 Vedbøl, Vedsted, inden for fredningen af Vedsted Sø.

Fredningsnævnets formand har i medfør af bekendtgørelse om forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Haderslev Kommune dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 20. maj 1988 om fredningen af Rygbjerg og Vedsted Søer med omgivelser. Fredningen har blandt andet til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der ikke må foretages terrænændringer, bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Overfredningsnævnet har fastsat blandt andet følgende fredningsbestemmelser for de fredede arealer:

”...

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre grundlaget for et rigt og varieret dyre- og planteliv i fredningsområdet samt at sikre opretholdelsen af de landskabelige, naturvidenskabelige og kulturhistoriske værdier i området. Fredningen skal særligt sikre Rygbjerg og Vedsted søer som uforurenede,

næringsfattige vådområder og sikre, at oldtidshøjene og Vedsted Kirke fortsat fremtræder fritliggende og markant i landskabet

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ændringer af den hidtidige anvendelse af arealerne, og der må ikke opføres yderligere bebyggelse eller foretages tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 11.

...

§ 9. Bebyggelse og andre faste konstruktioner og anlæg.

Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og transformerstationer. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i tilknytning til eksisterende bebyggelse opføres nødvendige driftsbygninger på eksisterende landbrugsejendomme. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opstilles læskure af midlertidig karakter til kreaturer. Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke opstilles master og vindmøller eller etableres motorbaner, skydebaner eller oplags- og lossepladser. Der må kun hegnes med almindelige kreaturhegn, som ikke må være højere end 120 cm.

...

§ 11. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-10 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

...”

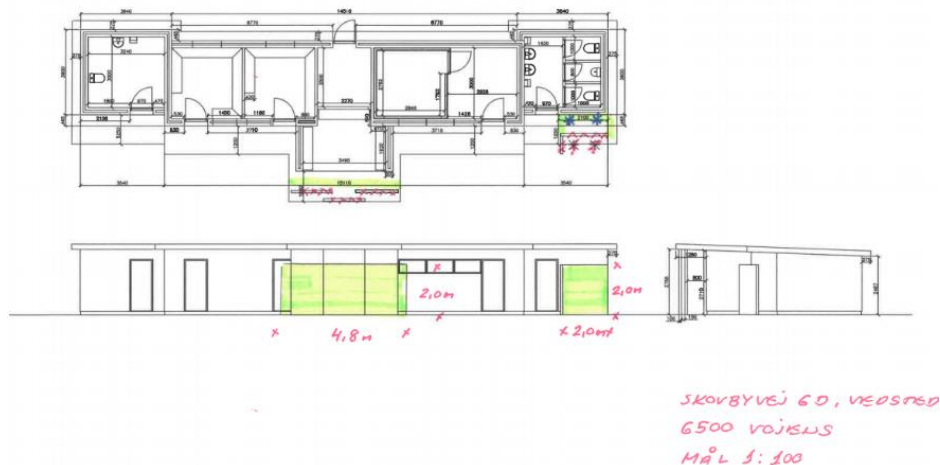
På kortet nedenfor ses bygningen markeret med gul/blå cirkel. Det med blå skraverede viser fredningens udstrækning.

Kommunen har oplyst, at der er tale om et projekt med små ændringer på en eksisterende bygning ved Vedsted Sø. Der er tale om udvendige vægge på bygningen. Den ene skal danne væg til udvendige brusere og en afskærmende væg, som skal bruges til at afskærme et udvendigt omklædningsområde. Væggene opføres under eksisterende tagudhæng og på eksisterende flisebelægning.

Væggene ses illustreret herunder:

Kommunen har videre oplyst, at projektet ligger 2,8 km fra nærmeste Natura 2000-område som er Pamhule Skov og Stevning Dam (N92). Som følge af denne afstand og projektets karakter forventes ingen påvirkning af Natura 2000-områder som følge af projektet. Der kan være forekomst af Bilag IV arter i området omkring Vedsted Sø. Der findes ingen registreringer af bilag IV arter på Naturdata, men søen og omgivelserne er egnet levested for arter af flagermus, og Vedsted sø kan være levested for arter af padder. Som følge af projektets karakter (lave vægge på eksisterende bygning,

under eksisterende tag og på eksisterende belægning) vurderes det, at det ikke vil ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 17. maj 2023 har fredningsnævnet anmodet Haderslev Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Haderslev, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Haderslev om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 1. juni 2023.

Der er ikke modtaget bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægges de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Formålet med fredningen er at sikre, at området skal bevares i dets daværende tilstand. Der må således bl.a. ikke opføres yderligere bebyggelse.

Fredningsnævnet finder, at de ønskede små ændringer på den eksisterende bygning ved Vedsted Sø alene påvirker området på en marginal måde. Ændringerne foretages inden for den eksisterende flisebelægning og uden at der skal foretages ændringer i tagkonstruktionen.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte på vilkår, at projektet udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og

Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevarerklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i parts-høring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg den 15. juni 2023

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Haderslev Kommune, post@haderslev.dk, pkje@haderslev.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Haderslev, haderslev@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk
Friluftsrådet Haderslev: soenderjylland@friluftstraadet.dk
Friluftsrådet Haderslev: m.martinsen@mail.tele.dk